

HRVATSKI VOJNIK

Broj 132. Godina IV. 20. travnja 2007. www.hrvatski-vojniki.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

RAZGOVOR

Ivo Bačić, pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse

Najveća ulaganja nakon 2010.

US Army

FRIEDBERG

Morala je reći "Da"!

Američki dočasnik Scott Probst se po povratku sa službovanja u Iraku odlučio na sudbonosni životni potez: zaposlio je svoju djevojku Yustinu Aguileru. Izgleda da mu se jako žurilo, pa je svečani čin obavio pred svojim kolegama čim su se pojavili u njemačkom gradu Friedbergu, kamo su stigli izravno iz Azije. Inače, budući supružnici su i vojnički kolege: Yustina je također dočasnica, a upoznali su se prije nekoliko godina upravo u Bagdadu.

CANTERBURY

Spomenik vojnom i sportskom heroju

Walter Tull bio je posebna osoba: prvi tamnoputi časnik u britanskoj vojsci, kao i prvi crni nogometni profesionalac koji nije igrao na vratarskoj poziciji. Taj svestrani čovjek, koji je probijao rasne granice početkom 20. stoljeća, svoj je životni put završio herojskom smrću 1918. u Francuskoj, boreći se protiv njemačke vojske. Povod obnovi sjećanja na Tulla je inicijativa koja bi uskoro trebala završiti postavljanjem njegovog spomenika u engleskom gradu Doveru, na obali La Manchea. "Mislim da bi priča o njemu trebala biti poznatija", izjavio je njegov daljnji rođak s uvjerenjem da bi "statua bila dobar način da se to i ostvari".

TOKYO

Za prvi put - malena vježba

US Navy

Indija, Japan i SAD su 16. travnja održali prvu zajedničku mornaričku vježbu. Jednodnevni manevri uz obale okruga Chiba u istočnom Japanu bili su izvedeni kako bi se poboljšale komunikacije,

koordinacija i interoperabilnost između triju mornarica. U vježbi su sudjelovali indijski razarač s navođenim projektilima Mysore, dva američka razarača i tri japanska prateća broda. Prema navodima američkih službenika, vježba se sastojala od bazičnih manevara i nije bila predviđena kao priprema protiv eventualnih konkretnih prijetnji.

TAMPA

Pozdrav skupine Lynyrd Skynyrd

Kako bi iskazali svoju potporu američkim vojnicima koji djeluju izvan svojih granica, pripadnici antologijske glazbene skupine Lynyrd Skynyrd su na svom koncertu 13. travnja u

US Army

Tampi primili posebne goste. Prigodu posjetiti slavne glazbenike u *backstageu* imali su supruga i sin nositelja Medalje časti Paula R. Smitha koji je poginuo u Iraku, kao i desetak vojnika-povratnika iz američkih operacija u Iraku i Afganistanu. *Frontman* sastava Johnny Van Zandt poseban je pozdrav vojnicima uputio je tijekom koncerta: "Ako nosite odoru ove zemlje, Lynyrd Skynyrd je na vašoj strani", poručio je.

QUEBEC CITY

Tenkovi kao najbolja zaštita

Novi kanadski ministar obrane Gordon O'Connor je potkraj prošlog tjedna objasnio kako je "opskrba kanadskih vojnika najboljim zaštitnim sredstvima njegov glavni prioritet". U tu svrhu je njegova zemlja odmah krenula

u nabavu dodatnih tenkova, ponajprije za postrojbe koje djeluju u međunarodnim misijama. Radi zamjene starih, 30-godišnjih tenkova Leopard-1, Kanađani će od Nizozemske kupiti do 100 Leoparda-2, a od Nijemaca će unajmiti 20 borbeno spremnih tenkova Leopard 2A6. Prvi će stići u Kanadu ubrzo nakon potpisanog sporazuma, zaključno s krajem ljeta ove godine, dok će drugi što prije biti upućeni u Afganistan.

MOSKVA

Vatrena vježba u Rusiji

Rusko ratno zrakoplovstvo je 16. travnja otpočelo trodnevnu vježbu u kojoj je provjeravalo mogućnosti svojih pilota i aviona. Vježba u gradu

Lipecku trajala je tri dana. Prema najavi agencije Novosti, u njoj su avioni tipa Su-27, MiG-29 i MiG-31 provjeravali "praktične elemente presretanja i uništenja zračnih meta, kao i pratnju te zaštitu aviona Tu-95MS i Tu-160". Bombe su u vježbi bacali avioni Su-24 i Su-25, dok su zračni tankeri Il-78 posljednjeg dana vježbe uvježbavali punjenje aviona gorivom.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenica glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vpintar@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici i novinari: Marija Alvir,

(marija.alvir@morh.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,

Milenka Pervan Stipičić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 3786-348;

fax: 3784-322

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:

Tiskara Varteks d.o.o.,

Zagrebačka 94, 42000 Varaždin

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojn timer.hr

E-mail: hrvojn timer@morh.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.

Novinarski priloz i objavljene u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Ivo Bačić, pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse

Za potrebe glavnih projekata opremanja i modernizacije OSRH planirano je gotovo 9 milijardi kuna ili točnije 8,879 milijardi dok je za organizacijsku strukturu te racionalno upravljanje resursima modernizacijom objekata i infrastrukture planirano 1,92 milijarde kuna...

Strana 4

Međunarodni seminar "Sigurnosna politika RH: prema euroatlantskim integracijama"

"Regionalna suradnja, kao sastavni dio razvoja dobrosusjedskih odnosa i osiguranja stabilnosti i prosperiteta u regiji, ima vrlo važno mjesto u hrvatskoj vanjskopolitičkoj i obrambenoj aktivnosti. Stoga RH aktivno sudjeluje i pridonosi radu brojnih regionalnih organizacija, foruma i inicijativa", kazao je ministar Rončević

Strana 8

General bojnik Mirko Šundov, zapovjednik ZZIO-a u oči međunarodne NATO/PzM konferencije zapovjednika vojnih učilišta

Vjerujem da će i ova konferencija potvrditi značenje i ulogu nastavnika, instruktora i svih koji sudjeluju u procesu izobrazbe i edukacije...

Strana 12

Modularna korveta SIGMA

Nizozemski brodograđevni koncern Royal Schelde Naval Shipbuilding predstavio je još tijekom 2003. i 2004. svoj prijedlog nove klase SIGMA ratnih brodova baziranih na vlastitom inovativnom pristupu brodske integracije geometrijskih modula. Akronim SIGMA u engleskoj deskripciji označava Ship Integrated Geometrical Modularity Approach

Strana 22

Naslovnici i fotografiju na 28. stranici snimio Tomislav BRANDT

Ivo BAČIĆ

pomoćnik ministra obrane
za materijalne resurse

- za glavne projekte opremanja i modernizacije planirano oko 9 milijardi kuna
- najveća ulaganja trebala bi započeti nakon 2010.
- nabava borbenih zrakoplova i brodova realizirat će se od 2009. - 2015.

Najveća ulaganja nakon 2010.

Za potrebe glavnih projekata opremanja i modernizacije OSRH planirano je gotovo 9 milijardi kuna ili točnije 8,879 milijardi dok je za organizacijsku strukturu te racionalno upravljanje resursima modernizacijom objekata i infrastrukture planirano 1,92 milijarde kuna. Za takve brojke potrebna je i odgovarajuća pretpostavka, a to je dostizanje izdvajanja za obranu od 2% BDP do 2010. godine sa sadašnjih 1,719 %... Najskuplji projekti, kao što su nabava borbenog zrakoplova, te brodova za potrebe HRM-a, prema DPR-u realizirat će se od 2009. - 2015.

— Leida PARLOV, snimio Davor KIRIN —

Dugoročnim planom razvoja predviđena je modernizacija svih grana OS-a. Koji su projekti prioritetni za pojedinu granu, dokle se s njihovom realizacijom stiglo te što se dugoročno planira pojašnjava pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse Ivo Bačić.

Može li se već sada reći da se modernizacija i opremanje OS-a realizira dinamikom predviđenom DPR-om?

Na temelju odobrenih proračunskih sredstava za 2007. godinu za opremanje i modernizaciju, koja prate planirane financijske potrebe u skladu s DPR-om, može se ustvrditi da su u tijeku radnje koje će osigurati planiranu dinamiku opremanja i modernizacije OSRH u skladu s navedenim dokumentom, kao i konkretne zadaće na provedbi samog opremanja i modernizacije. Na primjer, u tijeku su izrade potrebnih dokumenata koji prethode opremanju i modernizaciji (Taktičke studije, Studije izvodivosti, Programi realizacije i Taktičko - tehnički zahtjevi) i pokrenuti su postupci za nabavu sredstava NVO po Planu nabave za 2007. godinu. Može se očekivati kako će se u ovoj godini planirani projekti započeti i realizirati po planiranoj dinamici Provedbenog plana MO-a i OSRH.

U DPR-u je uz postupke opremanja i modernizacije i financijski plan. Možete li ga prokomentirati?

Financijskim planom su vrlo jasno prikazani glavni projekti opremanja i modernizacije s određenim prioritetima

u desetogodišnjem razdoblju od 2006. do 2015. Moram istaknuti da je za potrebe glavnih projekata opremanja i modernizacije Oružanih snaga RH planirano gotovo 9 milijardi kuna ili točnije 8,879 milijardi dok je za organizacijsku strukturu te racionalno upravljanje resursima modernizacijom objekata i infrastrukture planirano 1,92 milijarde kuna. Naravno da je za takve brojke potrebna i odgovarajuća pretpostavka, a to je dostizanje izdvajanja za obranu od 2% BDP do 2010. godine sa sadašnjih 1,719 %. Struktura troškova pokazuje da je za glavne projekte opremanja HKoV-a namijenjeno 3,51 milijardi kuna, za HRM 1,065 milijardi kuna, HRZ 3,37 milijardi, dok je izravno za ZzP i OSRH namijenjeno dodatnih gotovo milijardu kuna. Moram također istaknuti da je ovdje riječ samo o kapitalnim projektima opremanja čiji je iznos 70 % ukupnih troškova dok se dodatnih 30 % odnosi na manje projekte koji su u potpori uvođenja kapitalne opreme u operativnu uporabu.

Realizacija najskupljih projekata od 2009. - 2015.

Kada se mogu očekivati najveća ulaganja u opremanje i modernizaciju Oružanih snaga i kada bi se trebali realizirati najskuplji projekti - borbeni zrakoplovi HRZ-a i brodovi za potrebe HRM-a i Obalne straže?

Projekti i zadaće su razrađeni u dvije etape i to petogodišnjim razdobljima 2006.-2010. te 2011.-2015. godine. Najveća ulaganja bi trebala svakako započeti nakon 2010. kada bi se dostiglo 2% izdvajanja iz BDP, a koji bi prema

preporukama Ekonomskog instituta iz Zagreba trebao rasti godišnje oko 4 %. U skladu s tim predviđena su i najveća ulaganja u borbene zrakoplove i ophodne brodove upravo u tom razdoblju. No u tom kontekstu ne treba izravno povezivati samo uvođenje borbenih sustava u operativnu uporabu s njihovim financiranjem budući da se financiranje može regulirati raznim pogodnostima kao što je kreditiranje ili uz određene oblike offset pogodnosti. Kod izrade DPR-a vodilo se računa o procjeni rizika i upravljanju rizicima kako bi se predvidjeli mogući problemi u njegovoj realizaciji, a istodobno ostavilo prostora i za iskorištavanje mogućnosti dobivanja dodatnih sredstava realizacijom projekata proizvodnje i nabave naoružanja i vojne opreme u sklopu suradnje s drugim zemljama. U prvom dijelu plan-

skog razdoblja razvijat će se sposobnosti koje omogućavaju učinkovito uključivanje OSRH u sustav kolektivne obrane NATO-a, odnosno sudjelovanje u obrambenim aktivnostima EU-a, a do kraja planskog razdoblja (2015. godina) ostvarit će se najveći dio potrebnih ukupnih sposobnosti OSRH. Najskuplji projekti, kao što su nabava borbenog zrakoplova, te brodova za potrebe HRM-a, prema DPR-u realizirat će se od 2009. do 2015. Projekt BOV koji sadrži nabavku 126 borbenih vozila realizirat će se do 2012. godina do kada se planira da sva navedena borbena vozila uđu u operativnu uporabu OSRH. Kako je riječ o projektu koji se većim dijelom mora realizirati u prvoj polovini planskog razdoblja, on će se financirati jednim od modaliteta kreditne linije do kraja planskog razdoblja.

Težište projekata opremanja i modernizacije po svim granama usmjereno je na povećanje sposobnosti razmještaja i mobilnosti snaga, povećanje učinkovitosti u angažiranju snaga u svim vremenskim uvjetima te povećanje sposobnosti preživljavanja i zaštite snaga u uvjetima NKB djelovanja

Glavni ciljevi opremanja i modernizacije HKoV-a

Glavni ciljevi modernizacije HKoV-a su opremanje višenamjenskim borbenim oklopnim vozilom (BOV), nebojnim motornim vozilima, sredstvima za osobnu i kolektivnu NKB zaštitu, opremom za razminiranje i inženjerskim strojevima, jurišnom puškom, puškostrojnicom i univerzalnom strojnicom u NATO kalibru, te optoelektroničkim uređajima i opremom za djelovanje noću i otežanim vremenskim uvjetima čime će biti opremljene sve postrojbe namijenjene sudjelovanju u međunarodnim vojnim operacijama.

BOV-ovima visoke vatrene moći, prohodnosti, pokretljivosti, oklopne i NKB zaštite bit će opremljene dvije bojne gardijske mehanizirane brigade i postrojbe borbene potpore za potrebe sudjelovanja u međunarodnim vojnim operacijama poslije 2010. godine. Ukupno se planira nabaviti 126 BOV-a s 11 inačica opreme za različite namjene, a ove godine 6 BOV-a. Poštivanje ugovorene dinamike i uspješnost realizacije projekta ovisit će o mogućnosti osiguranja potrebnih financijskih sredstava, stručnih i tehnoloških mogućnosti domaćeg proizvođača te uspostavljenih partnerskih odnosa važnih za transfer tehnologije i prijenos proizvodnje od izabranog strateškog partnera.

Program modernizacije obuhvatit će i modernizaciju tenkova M84 te prenamjenu BVP M-80 u POLO M-80A. Prenamjenom i modifikacijom zamijenit će se 16 postojećih vozila BOV-3 s ugrađenim POLO s vozilima bolje pokretljivosti, a radi uspješnijeg praćenja oklopno - mehanizirane postrojbe izvan komunikacija. Planirana je i modernizacija postojećih LSRS S-10 i to dogradnjom sustava na 9 postojećih lansera te LPRS IGLA.

HRM

U opremanju i modernizaciji HRM-a je nekoliko projekata. To su prije svega stavljanje u operativni rad radarskog sustava MORE čime će se postići sposobnost HRM-a za spajanje slike s pojedinih radara u oblik koji omogućuje učinkovito praćenje situacije na moru. Sustav se sastoji od četiri radara Peregrine i Operativnog središta u Zapovjedništvu HRM-a s odgovarajućim komunikacijsko-informacijskim sustavom. U planu je i nabava izvanobalnih ophodnih brodova (VOOB) radi postizanja sposobnosti uspostave stalnog nadzora nad područjem otvorenog dijela teritorijalnog mora i ZERP-a te sprječavanje, po potrebi i uporabom sile, svih oblika kršenja suverenih prava i zakona RH. VOOB-ovi će sudjelovati i u akcijama traganja i spašavanja na moru, potpore otočnom stanovništvu, gašenju požara na brodovima na moru i u drugim akcijama policije, carine ili pomorskih vlasti. Nakon izrade projekta nabava četiri VOOB-a planira se od 2009.

Izgradit će se i opremiti mornaričke taktičke vježbaonice radi uvođenja novih tehničkih rješenja u obuku djelatnog sastava HRM-a putem taktičkih simulacija te poligon za borbenu otpornost broda (BOB). Time se skraćuju vrijeme i troškovi obuke i postiže sposobnost i kompatibilnost obuke s NATO zemljama.

Među glavnim ciljevima modernizacije HRM-a su i remont raketa RBS-15B i MOL-ova, te remotorizacija i modernizacija RTOP-11 i 12. Opremanje RTOP-12 predviđa opremanje s motričkim radarom definiranih značajki čime će se povećati sposobnosti raketne topovnjače za samostalno otkrivanje ciljeva na moru i u zraku, a RTOP-11, 12 i 21 brodskim PZO sustavima čime će se povećati PZO zaštita brodova.

HRZ i PZO

Među glavnim ciljevima opremanja HRZ-a i PZO-a su projekt NEBO, nabava višenamjenskih borbenih aviona te helikoptera Mi-171. Naime završetkom izgradnje i instaliranjem radarskog sustava FPS-117 ostvarit će se cjelovita radarska slika zračnog prostora iznad teritorija i akvatorija RH, kao i na prilazima Republici Hrvatskoj. Time se postiže kvalitetan nadzor zračnog prostora, zapovijedanje, navođenje i razdvajanje zrakoplova u ratu i miru i podiže opća sigurnost zračnog prometa.

Nabavom i uvođenjem u naoružanje novog višenamjenskog borbenog aviona povećat će se sposobnosti HRZ-a i PZO-a za borbena djelovanja u zraku i iz zraka. Nabavom helikoptera iz klirinškog duga znatno će se povećati transportne sposobnosti HRZ-a i PZO-a na taktičkoj i operativnoj razini te sposobnosti pružanja bliske zračne potpore. Planira se ujedno i opremanje operativnih središta, nabava aviona za početnu i selekcijsku obuku te sredstva za opsluživanje letenja.

Modernizacijom će biti obuhvaćeni i postojeći transportni avioni AN-32 na koje će se ugraditi oprema kojom se udovoljava međunarodnim (ICAO i JAA) zakonskim regulativama i propisima te se osigurava mogućnost instrumentalnog letenja (IFR) u međunarodnom zračnom prometu. Modernizacijom dva helikoptera Mi-8MTV koja je planirana 2008. povećat će se transportne sposobnosti HRZ-a i PZO-a na taktičkoj i operativnoj razini uz postizanje kompatibilnosti s NATO letjelicama.

Glavni ciljevi opremanja Zapovjedništva za potporu obuhvaćaju opremanje s transportnim sustavima za manipulaciju teretom, vozilima za opskrbu gorivom u terenskim uvjetima, višenamjenskim logističkim vozilima, motornim vozilima za prijevoz borbene tehnike, tehničkim radionicama za održavanje borbene tehnike te sanitetskim vozilima - ROLE-1 (11 kom) i poljskom bolnicom s pripadajućim sanitetskim vozilima - ROLE-2.

Nedavno je za potrebe pripadnika naših oružanih snaga angažiranih u misiji ISAF u Afganistanu nabavljeno 5 lakih oklopnih vozila marke IVECO LMV. Hoće li se nabaviti još takvih vozila i što se još planira u opremanju naših vojnika u misijama?

Sa svrhom dostizanja pune operativne sposobnosti u misiji u Afganistanu, MO i OSRH su tijekom 2005. i 2006. pokrenuli nabavu vozila koja će svojim tehničkim značajkama udovoljavati potrebama hrvatskih vojnika, s obzirom na terenske i vremenske uvjete u području operacija, a koja će istodobno biti opremljena s maksimalnom razinom protuminske i protubalističke zaštite za taj tip vozila.

Tijekom 2006. godine su nabavljene i isporučene u Afganistan tri blindirane Toyote Land Cruiser 105 GX proizvedene za uporabu u uvjetima Afganistana. Također, nabavljeno je deset vozila marke Mercedes Benz G 270 CDI - vojna izvedba s protuminskom zaštitom za potrebe voda Vojne policije u misiji ISAF. Početkom 2007. godine kupili smo osam vozila Toyota Land Cruiser, koja će biti isporučene u Afganistan kako bi se MLT opremio potrebnim brojem vozila. U 2006. godini ugovorena je nabava pet lakih terenskih vozila s protubalističkom i protuminskom zaštitom - vojna izvedba za potrebe hrvatskog OMLT tima u misiji ISAF, s opcijom nabave još pet vozila u 2007. godini. Vozila su od europskog proizvođača IVECO Defence Vehicle Division, Bolzano Italija, IVECO M65E19WM 4x4 Light Multirole Vehicle. Opremljena su maksimalnom razinom zaštite, što u skladu s NATO normom STANAG 4569 znači: razina 3 balističke zaštite (maksimalna razina) i razina 2a protuminske zaštite (6 kg TNT ispod kotača - maksimalno za ovaj tip vozila).

Tijekom 2006. zaključeni su ugovori za nabavu 22 lakih terenskih vozila sa zaštitom za potrebe misije ISAF, a 2007. se nastavlja daljnje opremanje hrvatskih postrojbi koje participiraju u misiji, naravno u skladu s odobrenim proračunskim sredstvima.

Što mislite o prednostima i isplativosti offseta, u kojim bi se projektima mogao primijeniti i prate li se iskustva offseta u drugim zemljama?

Naputkom o načinu i uvjetima primjene offset programa predviđeno je za sve ugovore za nabavu i remont naoružanja i vojne opreme (NVO) iz inozemstva koji premašuju dva milijuna eura uključiti domaće gospodarstvo prvenstveno vojnu industriju izravnim offsetom. Ovdje želimo još jednom definirati izravni offset kao obvezu inozemnog dobavljača izravno povezanu s predmetom ugovora o nabavi NVO-a, a odnose se na razvoj, proizvodnju, obuku i održavanje NVO-a, dok bi se neizravni offset definirao kao obveza koja nije izravno povezana s predmetom ugovora o nabavi NVO-a već otvara šire mogućnosti za ulaganja u hrvatsko gospodarstvo.

Spomenute prednosti znatno nadmašuju vrijednost troškova primjene offseta kod nabave NVO-a za potrebe obra-

ne i nacionalne sigurnosti. Tome treba dodati stjecanje znanja i pozicioniranje domaćih obrambenih tvrtki na globalnom tržištu što potencijalno omogućuje veću korist od vrijednosti offseta. Ovdje treba istaknuti da domaći proizvođači koji sudjeluju u offset programu moraju postići zahtijevanu kvalitetu i cijenu u skladu s međunarodnim tržištem, odnosno njihovo uključivanje u offset program mora biti ekonomski opravdan.

U realizaciji projekata i domaća poduzeća

Možete li izdvojiti projekte opremanja i modernizacije u realizaciji

ji kojih ćete se najviše koristiti domaćim razvojnim i proizvodnim potencijalima i koliko će to pridonijeti cjelokupnom razvoju domaćeg gospodarstva?

U realizaciji pojedinih skupina projekata opremanja i modernizacije u idućem planskom razdoblju, može se već sada sa sigurnošću reći da će se u njihovu realizaciju uključiti domaća poduzeća i to kako u segmentu razvojnih zadaća, tako i u segmentu neposredne realizacije. Takav zaključak proizlazi iz činjenice da su pojedina domaća poduzeća i do sada sudjelovala u procesu opremanja i modernizacije OS RH.

U realizaciji projekta Borbeno oklopno vozilo, kao i modernizacije Tenka M84 i Borbenog vozila pješništva (BVP) sudjelovat će poduzeće Đuro Đaković - Specijalna vozila iz Slavenskog Broda, u realizaciju projekta Jurišna puška bit će uključen i domaći proizvođač pješačkog naoružanja iz Ozlja, kao i proizvođač iz Preloga u dijelu realizacije projekta ABK opreme (zaštitna maska i dr). Kod modernizacije brodovlja HRM-a kao i remotORIZACIJE raketnih topovnjača bit će uključena domaća brodogradilišta. Sva navedena poduzeća, kao i ostala koja ovdje nisu spomenuta, a do sada su sudjelovala u opremanju i modernizaciji OS RH, imaju razvijene i ljudske i materijalne potencijale za obavljanje navedenih djelatnosti, što potvrđuje i potražnja njihovih proizvoda na svjetskom tržištu.

Kada se može očekivati dovršenje radarske mreže za nadzor mora i zraka?

Na projektu MORE do sada su izgrađena četiri radarska položaja s većim dijelom pratećih objekata i potrebnom infrastrukturom i Operativno središte HRM-a. Na radarskim položajima instalirana su četiri radara Enhanced Peregrine, a u Operativnom središtu dvije upravljače konzole. Navedenu opremu MORH je nabavio od američke tvrtke Metric System Corporation (slijedna tvrtka je DRS TCS).

Četiri radara uvezana su s konzolama u Operativnom središtu HRM-a i čine radarsku mrežu s operativnim mogućnostima otkrivanja i praćenja do horizonta ciljeva na moru i do 100 km i visine 3000 m ciljeva u zraku.

Do kraja ove godine planiraju se završiti ispitivanja svih instaliranih radara te u suradnji s proizvođačem osigurati sva deklarirana svojstva ovog sustava, a nakon toga slijedi uvođenje sustava u operativnu uporabu. U budućnosti

postojeća radarska mreža MORE će se proširivati uvezivanjem prije postavljenih senzora (uz njihovu nužnu modernizaciju) i novih radarskih sustava s kojima će se opremiti OSRH. Cilj uvođenja u operativnu uporabu navedene radarske mreže je osigurati siguran nadzor svih plovni putova na Jadranskom moru i zračnog prostora do visine 3000 m te predaju pouzdanih podataka o ciljevima na moru i u zraku, a što će svakako pridonijeti učinkovitijem radu Obalne straže, nadzora ZERP-a i sigurnosti plovidbe i zračnog prometa na Jadranskom moru.

Na projektu NEBO do sada su u potpunosti izgrađeni svi radarski položaji, a pri kraju je izgradnja pratećih objekata s potrebnom infrastrukturom te Glavno operativno središte (MCC) i Sektorsko operativno središte (SOC-1). Na uređenim radarskim položajima instalirana su tri radara FPS-117 i MCC s komunikacijskim podsustavom zemlja-zrak.

Uvođenjem uvezanog sustava u operativni rad dobit će se cjelovita radarska slika zračnog prostora iznad teritorija i akvatorija Republike Hrvatske, kao i na prilazima Republici Hrvatskoj. Time će se postići kvalitetan nadzor zračnog prostora, zapovijedanja, navođenja i razdvajanje zrakoplova u ratu i miru kao i podizanje opće sigurnosti civilnog zračnog prometa, a posebno nakon uspostavljanja planirane razmjene podataka s HKZP-om.

Vojarne po najnovijim svjetskim vojnim standardima

Kojom će se dinamikom napuštati neperspektivni vojni objekti i kada će početi intenzivnija modernizacija perspektivnih vojnih objekata?

Ministarstvo obrane preuzelo je od bivše JNA 657 vojnih nekretnina, od čega je Odlukom Vlade RH iz 1992. godine MORH-u pripalo na uporabu i upravljanje 511 nekretnina, MUP-u 43 a općinama i gradovima 103 nekretnina. No, potrebno je istaknuti kako između MORH-a, MUP-a i općina i gradova nije obavljena primopredaja svih dodijeljenih vojnih nekretnina, te su one ostale i dalje MORH-u. Od 1993. godine do sada prenamijenjeno je više od 200 vojnih nekretnina. Od 2001. godine do sada Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša Uprave za materijalne resurse izradila je i uputila Središnjem državnom uredu za upravljanje državnom imovinom oko 300 elaborata o neperspektivnim vojnim nekretninama kako bi se one mogle prenamijeniti. Prema Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske trenutno je proglašeno neperspektivnim 88 vojnih nekretnina što nije konačni broj.

Radi ubrzanja prenamjene neperspektivnih vojnih nekretnina i njihovog stavljanja u gospodarsku funkciju, MORH je izradio Nacrt Zakona o zatvaranju i prenamjeni vojnih nekretnina. On predviđa reguliranje pitanja zatvaranja, prenamjene i gospodarske uporabe vojnih nekretnina budući da to nije uređeno posebnim zakonskim propisom, a odredbe Zakona o obrani o materijalnom zbrinjavanju Oružanih snaga Republike Hrvatske ne pružaju odgovarajući pravni okvir za njihovo zatvaranje, prenamjenu i gospodarsku uporabu. Osim navedenog, nacrtom navedenog Zakona višak vojnih nekretnina koji bi bio atraktivan za gospodarstvo mogao bi se dati u koncesiju, zakup ili najam, a u krajnjem slučaju i prodati čime se mogu osigurati dodatna sredstva za izgradnju novih te opremanje i moderni-

zaciju perspektivnih vojnih nekretnina. Ostvarena sredstva bi se podijelila između Ministarstva obrane i Republike Hrvatske u omjeru 60 : 40 %. Nacrt Zakona je upućen u zakonsku proceduru usvajanja. Usvajanje predloženog zakona umnogome bi ubrzalo napuštanje neperspektivnih vojnih nekretnina, a ostvarena sredstva pridonijela bi intenzivnijoj modernizaciji perspektivnih vojnih objekata.

Kada bi se mogao realizirati već duže najavljivani projekt Vojarna 21. stoljeća?

Vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji od strateškog je značaja za HKoV te OS RH. Prijedlogom plana razvoja vojarnje obuhvaćeni su temeljni ciljevi i smjernice zaštite i razvoja prostora vojarnje. U sklopu projekta "Vojarna 21. stoljeća", vojarna će se razviti kao moderna vojarna za smještaj pripadnika OSRH-a po najnovijim svjetskim vojnim standardima u NATO članicama. Za takve standarde potrebno je uložiti 176.000.000 kn do 2015. godine. Potrebno je izgraditi 12 smještajnih objekata i zapovjednu zgradu za više zapovjedništava u prvom srednjoročnom razdoblju do 2010. godine, modernizirati i dograditi radionički kapacitet, izgraditi sanitetski objekt, izgraditi nastavni objekt, izgraditi polivalentnu sportsku dvoranu, urediti poligon i vježbališta u drugom srednjoročnom razdoblju do 2015. godine, adaptirati postojeće skladišne objekte, sanirati energetske objekte i instalacije, te urediti prometnice i vanjske površine. Odbrano je optimalno Idejno rješenje za smještajni objekt satnijskog tipa za 120-140 ljudi, (smještaj 4+2 čovjeka i sanitarni čvor uz spavaonicu), rješenje rabi osnovni funkcionalni modul, te omogućava daljnje dodavanje istih modula, što je kvalitetno rješenje. Završetak Projekta predviđen je za svibanj 2007. ■

Međunarodni seminar "Sigurnosna politika RH : prema euroatlantskim integracijama"

Sigurnosnom politikom do vodeće uloge u regiji

"Regionalna suradnja, kao sastavni dio razvoja dobrosusjedskih odnosa i osiguranja stabilnosti i prosperiteta u regiji, ima vrlo važno mjesto u hrvatskoj vanjskopolitičkoj i obrambenoj aktivnosti. Stoga RH aktivno sudjeluje i pridonosi radu brojnih regionalnih organizacija, foruma i inicijativa. Što se RH više približava članstvu u EU-u i NATO-u, to će njezina uloga u regiji biti važnija i aktivnija", kazao je ministar Rončević na otvaranju seminara

—Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT—

U zagrebačkom hotelu Dubrovnik 17. travnja započeo je dvodnevni seminar "Sigurnosna politika RH : prema euroatlantskim integracijama" na kojem sudjeluju visoki predstavnici državnih tijela Republike Hrvatske te predstavnici zemalja koje djeluju u sklopu "Black Sea Security" programa. Riječ je o inicijativi nastaloj 2001. godine kojoj je cilj konzultiranje predstavnika sigurnosne politike zemalja crnomorske regije s visokim američkim vojnim i civilnim dužnosnicima o boljem razumijevanju sigurnosnih okolnosti u regiji. Seminar se održao u Zagrebu upravo stoga što Hrvatska svojom sigurnosnom politikom ima vodeću ulogu u regiji, pa uvid u njezina iskustva na tom području, kao i na području euroatlantskih integracija, mogu biti od velike koristi predstavnicima crnomorskih zemalja.

Uvodni govor održao je prvi čovjek Crnomorskog sigurnosnog programa Sergej Konopljov s harvardskog sveučilišta koje je osnivač programa. On je ukratko predstavio program, njegove daljnje aktivnosti i zahvalio Hrvatskoj na domaćinstvu. Kao domaćin nazočne je pozdravio ministar obrane Berislav Rončević. Govoreći o sigurnosnoj politici RH, istaknuo je da je ona "posebno vezana uz intenzivna nastojanja uključivanja u EU i NATO, pružanje doprinosa međunarodnoj i regionalnoj stabilnosti i sigurnosti te nastavak reformi obrambenog sustava". Govoreći o širem sigurnosnom kontekstu, ministar je istaknuo kako su za RH "pokraj globalnih trendova od iznimnog značenja zbivanja u europskom i širem mediteranskom području i području

■ Uvodni govor održao je prvi čovjek Crnomorskog sigurnosnog programa Sergej Konopljov, a kao domaćin nazočne je pozdravio ministar obrane Berislav Rončević

Srednje Azije. Tome u prilog ide i činjenica da Europu u posljednjih nekoliko godina obilježavaju snažni integracijski procesi, koji su kulminirali posljednjim valom širenja NATO-a i EU-a. Sve zemlje u neposrednom okruženju RH već su pristupile Savezu ili su u procesu pristupanja, čime se dodatno pojačava i ubrzava proces širenja zone stabilnosti i sigurnosti u bliskom okruženju RH. Regionalna suradnja, kao sastavni dio razvoja dobrosusjedskih odnosa i osiguranja stabilnosti i prosperiteta u regiji, ima vrlo važno mjesto u hrvatskoj vanjskopolitičkoj i obrambenoj aktivnosti. Stoga RH aktivno sudjeluje i pridonosi radu brojnih regionalnih organizacija, foruma i inicijativa. Što se RH više približava članstvu u EU-u i NATO-u, to će njezina uloga u regiji biti važnija i aktivnija". Ministar je na kraju dodao da

pozivnicu za NATO očekujemo sljedeće godine, dok nam je za EU cilj 2009.

Seminar koji je organizirala Služba za obrambenu politiku i planiranje podijeljen je u tri glavne teme: "Regionalna sigurnost: sigurnosni izazovi, sigurnosni procesi i sigurnosna suradnja", "Obrambena reforma" te "Utjecaj članstva u NATO-u i EU-u na regionalnu sigurnost". S hrvatske strane u provođenju seminara među ostalim dužnosnicima sudjelovali su i nacionalni koordinatori za NATO Pjer Šimunović, savjetnik Predsjednika RH Vlatko Cvrtila, državni tajnik Mate Raboteg te pomoćnik ministra obrane za regionalnu politiku Igor Pokaz. ■

Sudionici skupa

Partnerstvo za mir - dobro iskorišten okvir

Proces približavanja punopravnom članstvu u NATO-u Republika Hrvatska je započela intenzivnom suradnjom unutar programa Partnerstva za mir. Provedene su mnogobrojne reforme u obrambenom sektoru. One ne predstavljaju ispunjavanje "domaćih zadaća", već vlastiti izbor

— Dražen JONJIĆ —

Republika Hrvatska, poglavito njezine Oružane snage vrlo su djelotvorno iskoristile sve pogodnosti NATO-ovog programa Partnerstva za mir. Cilj toga programa, u skladu s deklariranom politikom "otvorenih vrata" je pomoći zemljama koje su se opredijelile za euroatlantsko savezništvo u prilagodbi njihovih obrambenih sposobnosti i resursa. U praksi svaka pojedinačna zemlja u skladu sa svojim interesima i mogućnostima bira segmente aktivnosti kojima je svrha poboljšati određene sposobnosti. Provedbom takvih aktivnosti objektivno je na dobitku svaka od pojedinačnih zemalja koje participiraju u programu. Činjenica je kako su mnoge od zemalja partnera suočene s potrebom restrukturiranja vlastitih oružanih snaga. Razlozi za restrukturiranje su raznoliki. Hrvatska je morala prilagoditi svoje Oružane snage izrasle iz Domovinskog rata mirnodopskom ustroju i stvaranju onih sposobnosti koje će moći jamčiti sigurnost zemlje. Nezanemariva je i suvremena uloga oružanih snaga svake odgovorne zemlje da u skladu sa svojim mogućnostima pridonosi izgradnji sigurnosne arhitekture. Za suvremene izazove na koje se mora naći odgovor učinkoviti su "alati" koje nudi program Partnerstva za mir, gdje se ne gubi dragocjeno vrijeme i ne rasipaju gospodarski resursi na izgradnju nečega što je u prošlosti nazivano "vlastiti put". Ne dvojbeno je kako se usvajanjem koncepata operativnih sposobnosti, doseganjem interoperabilnosti ne pridonosi samo Savezu, već ponajprije vlastitoj sigurnosti i vjerodostojnosti.

Individualni pristup

Temelj programa PzM je partnerstvo zasnovano na individualnim po-

trebama, a zajednički primijenjeno na onoj razini i onim tempom koji odabire svaka zemlja partnerica. Aktivnosti koje zemlja partnerica prepoznata kao svoj interes predstavljaju se u tzv. prezentacijskom dokumentu. Nakon toga NATO i zemlja partnerica zajednički razvijaju i dogovaraju individualni partnerski program, u kojem se predstavlja dvogodišnji plan aktivnosti koje određena zemlja kani poduzeti. Republika Hr-

Akcijski plan za članstvo nije samo puko ispunjavanje uvjeta za buduće članstvo, ali ni stopostotno jamstvo za članstvo. On nije ni zamjena za program Partnerstvo za mir. Puno sudjelovanje u PzM-u i njemu pridruženom Procesu planiranja i revizije (PARP) važno je kako bi se svakoj pojedinačnoj zemlji omogućio razvoj interoperabilnosti sa snagama NATO-a te pripremu vlastitih snaga i sposobnosti za moguće buduće članstvo

vatska je putem takvih dvogodišnjih ciklusa napravila goleme napretke u ostvarivanju zadanih ciljeva.

Operacionalizirajući suradnju u PzM-u NATO je 1999. predstavio Akcijski plan za članstvo (MAP), kojemu je uloga bilo savjetima i praktičnom potporom pomoći zemljama koje su odlučile postati punopravnim članicama NATO-a. Hrvatska je MAP-u pristupila 2001. godine. Treba reći kako Akcijski plan za članstvo nije samo puko ispunjavanje uvjeta za buduće članstvo, ali ni stopostotno jamstvo za članstvo. On nije ni zamjena za program Partnerstvo za mir. Puno sudjelovanje u PzM-u i njemu pridruženom Procesu planiranja i re-

vizije (PARP) važno je kako bi se svakoj pojedinačnoj zemlji omogućio razvoj interoperabilnosti sa snagama NATO-a te pripremu vlastitih snaga i sposobnosti za moguće buduće članstvo.

Akcijski plan za članstvo

Na početku svakog kruga MAP-a zemlje aspirantice, pa tako i Hrvatska, podnose svoj godišnji nacionalni program priprema za moguće članstvo, obrađujući u ANP-u pitanja politike, gospodarstva, obrane, oružanih snaga, resursa, sigurnosnih i pravnih pitanja. U procesu revizije NATO donosi procjene o napretku svake zemlje sudionice u Planu. Suradnja s NATO-om unutar Partnerstva donosi izravnu korist zemljama partnericama. To je praktična suradnja u širokom rasponu područja koja uključuje pripremljenost, primjerice za katastrofe i suradnju u zaštiti okoliša. Ta procjena temelj je rasprave između NATO-a i svake pojedinačne zemlje. Kako sada stvari stoje, summit u Rigi poslao je snažne signale zemljama Jadranske povelje, tj. Makedoniji, Albaniji i Hrvatskoj. Što se naše zemlje tiče moguć je poziv u članstvo tijekom iduće godine. To se nije dogodilo slučajno. Tome je prethodio niz sustavnih poteza, naporog rada i ustrajnosti u reformskom pristupu, poglavito unutar Oružanih snaga.

Izazovi euroatlantske sigurnosti se mijenjaju. Jedino izvjesno je, nažalost, suočenost s opasnostima neovisno o statusu zemlje. Sigurnost i obrana lakše se mogu postići zajedničkim naporima, resursima, sposobnostima. Njih ne gradimo zbog sebe, već zbog budućih naraštaja. Nadamo se kako ćemo njima u nasljedstvo ostaviti izgrađenu sigurnosnu arhitekturu. ■

Odbojkaški turnir

Moja promatračka postaja Tifariti ugostila je odbojkaške timove iz postaja Smara i Birlahlou u odmjeravanju snaga na neutralnom terenu, kao finaliste odbojkaškog turnira koji je mjesec dana održavan u bivšem sjevernom sektoru misije. Meni je to bila prilika za hrvatsko okupljanje jer u spomenutim timovima imamo po jednog našeg časnika

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Hrvatska nogometna reprezentacija teško je izborila pobjedu u Zagrebu, na domaćem terenu, protiv nacionalnog tima Makedonije. Istoga dana, gotovo u isto vrijeme, slavili su hrvatski vojni promatrači svoju pobjedu na terenu u Tifaritiju u Zapadnoj Sahari, daleko od domovine. Ovi drugi, razloga za slavlje imali su nekoliko i nećemo birati najveći jer svi su nam jednako dragi i važni.

kanskom kontrolom, te onima iz Birlahlou koji su moji desni susjedi, na istočnoj strani Berma, teritoriju pod kontrolom Polisarija, bila je to prigoda vidjeti nešto drukčiju sliku od one na koju su do sada naviknuli u svom području odgovornosti. Naime, ako vam je mandat u misiji samo na jednom mjestu i niste barem malo odškri-nuli vrata koja su vas dovela na suprotu stranu, vaša slika o misiji i ovoj zemlji ne može biti potpuna. Isto tako,

svaka promatračka postaja ima svoju tradiciju koja se ponosno prenosi iz generacije u generaciju i to je ono što nama zapovjednicima pomaže u izgradnji obiteljskog duha i timskog rada. Postoje različiti načini primanja novog člana u postaju, obilježavanja njegovog uspješnog prolaženja testa za vođu ophodnje, premještanja na drugu postaju, konačni odlasci iz misije, službeni posjeti izvana, te svi drugi trenutci koji nisu dio svakodnevnog posla. Ovakvih događaja ima i nema mnogo, sve ovisi o perso-

Sudionici turnira

Odmjeravanje snaga

Moja promatračka postaja Tifariti ugostila je odbojkaške timove iz postaja Smara i Birlahlou u odmjeravanju snaga na ovom neutralnom terenu, kao finaliste odbojkaškog turnira koji je mjesec dana održavan u bivšem sjevernom sektoru misije. Meni je to bila prilika za hrvatsko okupljanje jer u spomenutim timovima imamo po jednog našeg časnika. U Smari hrvatski doprinos MINURSO-u daje satnik Davor Misir a kako sam već ranije pisao, bojnik Goran Protić već je odavno prepoznat kao vrijedan i pouzdan zapovjednik promatračke postaje u Birlahlou. Na kraju dobre igre s obje strane slavio je Protićev tim i vjerojatno ga čeka superfinale protiv pobjednika iz južnog sektora misije. Dečkima iz Smare, čija se postaja nalazi na teritoriju zapadno od Berma, pod maro-

nalnoj politici glavnog zapovjedništva misije a vjerujte i u najboljem slučaju to nije uvijek dovoljno da se opuste živci i mišići koji su izloženi svakodnevnom pritisku. Da skratim priču, imao sam sreću što se dolazak dragih kolega poklopio s tradicionalnim obilježavanjem na mojoj postaji pa je to bila večer pokazivanja naše Tifariti tradicije, izmjene ideja i iskustava, zbližavanja ključnog stožernog osoblja, ukusne večere pod saharском mjesječinom i ožujskim večernjim vjetrom. Vjerojatno se nikad više neće ponoviti sudjelovanje trojice hrvatskih časnika, glavnih aktera, u takvoj prigodi. Negdje pri kraju zajedničke večere s interneta smo saznali za tijesnu pobjedu nogometne reprezentacije što je bio dodatni razlog za naš ponos. Hrvatska i Hrvati opet su slavili svoju pobjedu, u Zagrebu i Tifaritiju. ■

U Vukovaru predstavljen projekt Memorijalnog, informacijskog, dokumentacijskog i edukativnog centra Domovinskog rata

U prilog očuvanju vrijednosti Domovinskog rata

snimio Damir GLIBUŠIĆ, Jutarnji list

Nakon višegodišnjeg održavanja vojarnje u Vukovaru bez posebne namjene, napokon je odlučeno - tamo će biti Memorijalni, informacijski, dokumentacijski i edukativni centar Domovinskog rata.

Tako je najavljeno na konferenciji za medije održanoj u Vukovaru 16. travnja, a ujedno je i predstavljen taj projekt. O budućem centru govorio je general pukovnik Slavko Barić, zamjenik načelnika GSOS-a, na čiju je inicijativu i počela realizacija te ideje. Naime, u toj je vojarni, koja danas nosi naziv legendarne 204. vukovarske brigade, nakon rata u Vukovaru godinama bilo sjedište OEES-a, a otkako je OSRH 2002. godine preuzela objekt uglavnom se vodila briga isključivo o njegovom održavanju. Budući da je vojarna smještena u gradu i nema u blizini vojno vježbalište, nije prikladna za smještaj postrojbe, istaknuo je general Barić, ističući pritom nužnost i važnost utemeljenja Memorijalnog centra u kojem bi bilo omogućeno svim pripadnicima OSRH-a, kao i svim ostalim građanima, da pri posjetu Vukovaru na jednom mjestu dobiju uvid u Domovinski rat u cijelosti. U sklopu centra planira se uspostava Muzeja Domovinskog rata, s unutarnjim i vanjskim postavom, izgradnja zgrade multifunkcionalnog centra s prostorom za fonetsku, arhivsku, fotografsku i filmsku građu te za magnetske medije, hemeroteku i biblioteku, multifunkcionalnu dvoranu, predavaonice i kabinete, za čije će se projektiranje raspisati natječaj do kraja godine, te izgradnja jedinstvenog spomenika Domovinskom ratu, za čije će se idejno rješenje također raspisati natječaj. Centar bi bio otvorenog tipa te bi bio na raspolaganju

ne samo pripadnicima OSRH-a, nego i pripadnicima braniteljskih udruga i svim hrvatskim braniteljima, kao i đacima, studentima i drugim organiziranim skupinama građana ili pojedincima zainteresiranim za istraživanje Domovinskog rata, a u planu je i uređenje smještajnih kapaciteta kojima bi se omogućio dulji boravak školskim ekskurzijama. Cijeli je projekt obuhvaćen Dugoročnim planom razvoja OSRH-a, a njegova se realizacija, uz pomoć Vlade i drugih ministarstava, očekuje u sljedeće dvije godine. Prema okvirnim procjenama za uspostavu Centra trebat će više od 20 milijuna kuna. No, ako sve bude po planu, to bi, ponajprije u pogledu očuvanja vrijednosti Domovinskog rata, trebala biti itekako isplativa investicija. Ističući kako je riječ o jedinstvenom projektu kojega je pokrenulo Ministarstvo obrane i Glavni stožer, general Barić izrazio je uvjerenje kako je riječ o sadržaju primjerenom upravo za Vukovar, što su potvrdili i predstavnici lokalne vlasti, vukovarsko-srijemski župan Božo Galić i vukovarski dogradonačelnik Vladimir Emedi. Potporu toj ideji svojom su nazočnošću dali i visoki vojni dužnosnici - generali Mladen Kruljac, Mirko Šundov i Zvonko Peternel te brigadiri Zdenko Čuljak i Petar Čavar, koji će ujedno biti imenovan čelnikom Centra, kao i djelatnici zaduženi za realizaciju projekta - načelnik Vojnog muzeja Dinko Čutura i brigadir Ivan Babić načelnik inženjerije HkoV-a te Vesna Martinec iz Službe za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, a predstavljajući projekta bili su nazočni i predstavnici braniteljskih udruga s područja grada Vukovara.

MARIJA ALVIR

Počela hrvatska kampanja za NATO

Radi upoznavanja građana s prednostima ulaska Hrvatske u NATO savez nakon Gospića, Bjelovara i Požege, i u Vukovaru je održano predavanje na tu temu.

U organizaciji Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija i Vukovarsko-srijemske županije predavanje je 16. travnja u zgradi Županije održao šef Misije RH pri NATO-u Davor Božinović, a u ulozi domaćina okupljene je pozdravio župan Božo Galić. Podsjećajući da je članstvo u NATO-u, uz Europsku uniju, prioritet vanjske politike naše zemlje, Božinović je napomenuo da je u svrhu što uspješnijeg ostvarenja tog cilja osnovan Državni odbor za članstvo RH u NATO-u, čiji je i on član, a zadaća tog odbora je između ostalog, informirati hrvatske građane o interesima i dobrobitima koje nosi članstvo u NATO savezu. Posebno se osvrnuo na pojavu dezinformacija vezanih uz očekivano članstvo Hrvatske u NATO-u, ističući pritom sve prednosti tog članstva. O vojnom aspektu tog hrvatskog vanjskopolitičkog cilja govorio je general pukovnik Slavko Barić, zamjenik načelnika Glavnog stožera OSRH-a, istaknuvši da Oružane snage RH već nekoliko godina razvijaju partnerske odnose i usvajaju NATO standarde, pa je zaključio da je pristupanje Hrvatske Sjevernoatlantskom savezu najracionalniji i najbolji način obuke hrvatskih vojnika. Nakon Vukovarsko-srijemske i prethodne tri županije, o Sjevernoatlantskom savezu na taj će način biti informirani i građani u ostalim dijelovima Hrvatske.

MARIJA ALVIR

snimio Damir GLIBUŠIĆ, Jutarnji list

General bojnik Mirko Šundov, zapovjednik ZZIO-a uoči međunarodne NATO/PzM konferencije zapovjednika vojnih učilišta

Prilika za suradnju, razmjenu mišljenja i stručnu edukaciju

Na konferenciji očekujemo predstavnike 37 zemalja iz Europe, SAD-a, Kanade, Afrike i Australije te predstavnike sedam različitih institucija iz NATO zemalja, zemalja Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga. Za nas je to iznimno važno kako bismo ostvarili dobru suradnju s istovjetnim institucijama, razmijenili iskustva i stručno raspravljali o nizu važnih pitanja. Vjerujem da će i ova konferencija potvrditi značenje i ulogu nastavnika, instruktora i svih koji sudjeluju u procesu izobrazbe i edukacije te biti dobra prigoda da se dogovori buduća uspješnija bilateralna suradnja

— Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT —

U organizaciji NATO Defence Collegea iz Rima i suorganizaciju Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" u Puli će se od 23. do 25. travnja održati 36. konferencija zapovjednika vojnih učilišta NATO-a, Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga pod nazivom "Operativno djelovanje uz istodobnu transformaciju - novi izazovi za nastavno osoblje". Na konferenciji će čelnici obrazovnih ustanova iz tridesetak zemalja i međunarodnih institucija razmijeniti mišljenja o modelima prenošenja znanja te važnosti naučenih lekcija u obrazovnom procesu. Kako je Hrvatskoj kao jednoj od rijetkih ne-NATO zemalja povjerena suorganizacija ovog skupa, što je ujedno i svojevrsna potvrda respektabilne razine njezinog sustava vojnog školstva, razgovarali smo s čelnikom ZZIO-a general bojnikom Mirkom Šundovom, o njezinoj važnosti za naš vojno-obrazovni sustav.

Kako je došlo do organizacije ove konferencije u Hrvatskoj i kakvu ulogu imaju OSRH, a posebice ZZIO?

Nakon ponude NATO Defence Collegea iz Rima da i naše oružane snage preko Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku sudjeluju u radu redovitih godišnjih konferencija zapovjednika svih vojnih učilišta zemalja NATO-a, Partnerstva za mir i Mediteranskoga dijaloga, načelnik GSOSRH-a je dao suglasnost i za naše sudjelovanje na njima. Tako smo prvi put sudjelovali 2004. na konferenciji u Sofiji, te idućih godina u Rimu i Luzernu. Sudjelujući na njima uvidjeli smo kako bi bilo dobro predložiti da i Republika Hrvatska i Oružane snage budu domaćini jedne od sljedećih konferencija, na što su mi-

nistar obrane i načelnik Glavnog stožera dali suglasnost. Zapovjedništvo NATO Defence Collegea je prihvatilo naš prijedlog tako da su suorganizaciju ovogodišnje konferencije dobili MORH i OSRH, odnosno Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku. Naime naša je uloga po-najprije organizacijska dok u sadržajnom smislu glavnu riječ ima NATO Defence College.

Tko su sudionici konferencije te kolika je njezina važnost za naš sustav vojnog školstva?

Na konferenciji očekujemo oko 130 sudionika među kojima pedesetak predstavnika različitih institucija iz NATO zemalja, zemalja Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga. Za nas je to iznimno važno kako bismo ostvarili dobru suradnju s istovjetnim institucijama s obzirom na to da će na konferenciji sudjelovati predstavnici oko tridesetak zemalja iz Europe, SAD-a, Kanade, Afrike i Australije. Na konferenciji će sudjelovati vrlo važni predavači koje je osigurao NATO Defence College, od zapovjednika ISAF-a do časnika koji su zapovijedali postrojbama u misiji kao i niz drugih visokih predavača iz vojno-obrazovnih institucija zemalja NATO-a.

Koja je temeljna svrha konferencije i ima li hrvatsko vojno školstvo dovoljno stručan i educiran kadar koji će moći implementirati dobivena pozitivna iskustva ili eventualne sugestije?

Konferencija se održava na godišnjoj razini u sklopu NATO-a, Partnerstva za mir i Mediteranskog dijaloga i njezina važnost je upravo u susretanju različitih institu-

cija i njihovih predstavnika radi razmjene informacija i iskustava te pruža mogućnost vrlo stručne rasprave o nizu važnih pitanja. Spomenuo bih kako će na ovogodišnjoj konferenciji glavna tema biti izobrazba kadrova za konkretne zadaće i operacije. Između ostalog razgovarat će se i o problematici vezanoj za multinacionalno obrazovanje jer je težište na tome kako časnike pripremiti za sudjelovanje u multinacionalnim operacijama koje se vode pod zapovjedništvom NATO-a i UN-a te kako te sadržaje implementirati i povezati sa civilnim programima. Razgovarat će se i o drugim pitanjima a to su kritična infrastruktura tj. objekti od posebnog značaja, o učenju na daljinu, o izazovima multikulturalnosti u vojnim operacijama i sl. Za nas je to posebice važno jer će se moći ostvariti dobre veze Hrvatskog vojnog učilišta sa sličnim institucijama u inozemstvu, ali i zbog mogućnosti da predstavimo Republiku Hrvatsku i njezine ljepote. Iz dosadašnjih sudjelovanja na konferencijama ostvarili smo vrlo dobru suradnju sa sličnim institucijama u Austriji, Italiji, Njemačkoj, Mađarskoj, Rumunjskoj..., a vjerujem da će se u budućnosti dolaskom i predstavnika zemalja iz naše uže regije i na taj način pojačati suradnja i s tim zemljama.

Jesu li iskustva sa sudjelovanja na dosadašnjim konferencijama pomogla i na određeni način primijenjena u sustav našeg vojnog školstva?

Određene spoznaje i iskustva s konferencija ugrađene su u sustavu, a sada intenzivno radimo na izradi novih programa i sadržaja u našim vojnim školama, tako da je to na neki način izravna posljedica sudjelovanja na tim konferencijama i povezivanja s drugim sličnim institucijama. Sudjelovanje na konferencijama, a sada i njezino organiziranje jest na određeni način i naša izravna suradnja veza s NATO-om. Vjerujemo da ovakvi događaji mogu biti dobar način popularizacije NATO-a, kao organizacije kojoj želimo pristupiti.

S obzirom na to da je RH jedna od rijetkih ne - NATO zemlja kojoj je povjerena suorganizacija ovakvog skupa znači li to potvrdu da je naše vojno školstvo na respektabilnoj razini i da ne zaostaje za ostalim NATO članicama?

Svakako bih rekao da smo mi vrlo blizu toj razini i po sadržaju naših programa i načinu njihove provedbe. U svakom slučaju mogu reći da je organizacija i održavanje konferencije u Hrvatskoj priznanje našim oružanim snagama. Spomenut ću jedan zanimljivi detalj, kad sam prvi put sudjelovao na takvoj konferenciji u Bugarskoj, nedugo iza toga Bugarska je primljena u stalno članstvo NATO-a, pa se nadam da će tako biti i u našem slučaju i da ovo na neki način bude uvod tome da RH što skorije pristupi NATO savezu. Mogu reći da naš sustav izobrazbe ima tendenciju da u di-

jelu u kojem još nije postignuta potrebna razina to vrlo brzo i dostigne.

Čelnici vojnih škola i općenito edukatori u vojnom sustavu trebali bi biti važan čimbenik u transformaciji OS-RH radi približavanja NATO članstvu. Koliko će iskustva ove konferencije pridonijeti njihovom još učinkovitijem djelovanju u tom procesu?

Vjerujem da će i ova konferencija potvrditi značenje i ulogu nastavnika, instruktora i svih koji sudjeluju u procesu izobrazbe i edukacije te treninga i obuke i pridonijeti da se još važnijom shvati uloga takvog osoblja. U procesu preustroja koji je pred nama, vrlo je bitno da postoji jasno shvaćanje da se u budućoj popuni Hrvatskog vojnog učilišta posebno vodi računa o takvim kadrovima. Bitno je birati osobe koje će svoje postojeće sposobnosti moći nadograditi na takav način da će biti sposobni dati svoj doprinos novim idejama i sadržajima te se koristiti najnovijim tehnologijama u procesu izobrazbe budućih i u procesu educiranja postojećih časnika za ključne aktivnosti i zadaće koje stoje pred nama.

Ovo je dosad najveći ovakav skup i s ovom tematikom u Hrvatskoj. Kako biste ocijenili ukazano nam povjerenje i kakva su vaša očekivanja?

Vjerujem da nije slučajno što je prihvaćena naša nominacija i siguran sam da ćemo zajedno s NATO Defence Colleagueom u organizacijskom i sadržajnom smislu učiniti sve da konferencija bude uspješna. U odnosu na dosadašnje konferencije bit će i nekih novina, tako da će se raditi u manjim skupinama gdje će do izražaja više doći razina stručnog razmišljanja. Osim toga konferencija je produžena za još jedan dan kako bi se ostavila mogućnost i za neformalne susrete različitih stručnjaka i predstavnika škola, učilišta i institucija te razgovore o specifičnim pitanjima. Vjerujem da će to biti dobra prigoda za razmjenu brojnih iskustava i mišljenja, a ujedno i dogovora za buduće uspješnije bilateralne suradnje, primjerice u razmjeni nastavnika, uporabi tehnologija, sudjelovanju na određenim vježbovnim aktivnostima, kako bi se, a što je posebno važno za nas, što prije usvojile i implementirale jedinstvene procedure postupanja koje se primjenjuju u zemljama članicama NATO-a. ■

Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
Uprava za ljudske resurse

objavljuje

OGLAS
za prijam u djelatnu vojnu službu

1. Oglas za prijam časničkih kandidata

Oglas za prijam časničkih kandidata objavljuje se za sljedeće grane, rodove/službe/struke i zvanja u Oružanim snagama Republike Hrvatske:

GRANA	ROD/ SLUŽBA/ STRUKA	ZVANJE	SPREMA	BROJ IZVRŠITELJA	MJESTO SLUŽBE	DODATNI UVJETI
GLAVNI ISTOŽER OS RH s pristožnim postrojbama	veza	dipl.ing./ing. elektrotehnike, računarstva ili telekomunikacija	VSS ili VŠS/ prvostupnik	1	Zagreb, Đakovo	znanje stranog jezika razine III. stupnja
	veza	dipl.ing./ing. PT prometa	VSS	2	Zagreb	znanje stranog jezika razine III. stupnja
	veza	dipl.ing./ing. elektrotehnike, računarstva ili telekomunikacija	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Split	licenca MCSA/MCSE, znanje stranog jezika razine III. stupnja
	informatička struka	dipl.ing./ing. elektrotehnike, računarstva ili telekomunikacija	VSS ili VŠS/ prvostupnik	3	Zagreb	licenca MCSA/MCSE ili licenca MCDBA, znanje stranog jezika razine III. stupnja
	vojna policija	dipl. kriminalist	VSS	3	Zagreb, Karlovac	završena specijalistička obuka tijekom vojnog roka u postrojbama VP; znanje stranog jezika razine III. stupnja, vozačka dozvola B kategorije
	tehnička služba	dipl.ing./ing. elektrotehnike – smjer računarstva ili telekomunikacije	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Zagreb, Osijek	znanje engleskog ili njemačkog jezika razine III. stupnja
	pravna struka	dipl. pravnik	VSS	1	Zagreb	
	glazbena struka	glazbenik hornist	VSS	1	Zagreb	
	glazbena struka	glazbenik klarinetist	VSS	1	Zagreb	prethodna audicija
HRVATSKA KOPNENA VOJSKA	topništvo	dipl.ing./ing. strojarstva, elektrotehnike i matematike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	7	Virovitica, Bjelovar, Sinj, Petrinja, Varaždin, Đakovo, Našice, Karlovac, Gospić, Knin	
	protuzračna obrana	dipl.ing./ing. strojarstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	5	Petrinja, Varaždin, Dugo Selo, Đakovo, Našice, Karlovac, Gospić, Knin	
	oklopništvo	dipl.ing./ing. strojarstva	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Đakovo, Našice	
	inženjerija	dipl.ing./ing. građevine	VSS ili VŠS/ prvostupnik	5	Osijek, Knin, Karlovac, Velika Buna	
	tehnička služba	dipl.ing./ing. strojarstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Varaždin, Požega, Petrinja, Đakovo, Našice, Knin	
	veza i ED	dipl.ing./ing. elektrotehnike ili informatike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Virovitica, Bjelovar, Đakovo, Ogulin	
	informatička struka	dipl.ing./ing. informatike/dipl. informatičar	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Karlovac, Đakovo	
	pravna struka	dipl. pravnik	VSS	2	Karlovac, Koprivnica	
	psihološka struka	dipl. psiholog/prof. psihologije	VSS	2	Ogulin, Virovitica	
	zdravstvena služba	doktor medicine	VSS	12	Dugo Selo, Ogulin, Našice, Zagreb, Karlovac, Gospić, Split, Delnice	položen stručni ispit i licenca za obavljanje samostalnog rada
HRVATSKA RATNA MORNARICA	pomorstvo	dipl. ing. pomorskog prometa - smjer nautika i pomorski sustavi i procesi	VSS	4	Područje odgovornosti HRM-a	
	mornaričko - tehnička služba	dipl. ing. brodstrojarsva, strojarstva ili brodogradnje	VSS	3	Područje odgovornosti HRM-a	
	mornaričko - tehnička služba	dipl. ing. elektrotehnike - smjer elektronika	VSS	2	Područje odgovornosti HRM-a	znanje stranog jezika razine III. stupnja

GRANA	ROD/SLUŽBA/ STRUKA	ZVANJE	SPREMA	BROJ IZVRŠITELJA	MJESTO SLUŽBE	DODATNI UVJETI
HRVATSKO RATNO ZRAKOPLOVSTVO I PROTUZRAČNA OBRANA	zrakoplovno - tehnička služba	dipl.ing./ing. strojarstva, zrakoplovstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	3	Zagreb, Zadar	
	motrenje i navođenje	dipl.ing./ing. informatike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	1	Zagreb	
ZAPOVEDNIŠTVO ZA LOGISTIKU	tehnička služba	dipl.ing./ing. strojarstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Zagreb, Zadar	
	tehnička služba	dipl.ing./ing. strojarstva ili elektrotehnike – smjer pirotehnologija	VSS ili VŠS/ prvostupnik	10	Drniš, Karlovac, Doljani, Zagreb, Knin, Varaždin, Petrinja, Sinj, Đakovo, Našice, Ogulin	
	tehnička služba	dipl.ing./ing. kemijske tehnologije	VSS ili VŠS/ prvostupnik	2	Drniš, Karlovac, Doljani	

Osim navedenih, kandidati moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

- da su odslužili vojni rok u Republici Hrvatskoj (muškarci),
- da imaju isključivo državljanstvo Republike Hrvatske,
- da imaju visoku ili višu stručnu spremu, odnosno akademski naziv preddiplomske razine školovanja - prvostupnik (prednost imaju kandidati s visokom stručnom spremom),
- da s danom ulaska u službu nisu stariji od 29 godina,
- da ispunjavaju ostale uvjete propisane Zakonom o službi u OS RH.

2. Oglas za prijam kandidata za vojnike/mornare

Oglas za prijam kandidata za vojnike/mornare objavljuje se za sljedeće grane, rodove/službe/struke i zvanja u Oružanim snagama Republike Hrvatske:

GRANA	ROD/SLUŽBA/ STRUKA	STRUČNA SPREMA	BROJ IZVRŠITELJA	MJESTO SLUŽBE
HRVATSKA KOPNENA VOJSKA	pješništvo	SSS	280	Područje nadležnosti HKoV-a
	topništvo	SSS - prednost tehnička škola	110	Područje nadležnosti HKoV-a
	oklopništvo	SSS - prednost tehnička škola	160	Područje nadležnosti HKoV-a
	PZO	SSS - prednost tehnička škola	25	Područje nadležnosti HKoV-a
	inženjerija	SSS - prednost tehnička škola	37	Područje nadležnosti HKoV-a
	veza	SSS - prednost elektrotehnička škola	27	Područje nadležnosti HKoV-a
	NBKO	SSS - prednost kemijska škola	2	Područje nadležnosti HKoV-a
	tehnička služba	SSS - prednost tehnička škola	15	Područje nadležnosti HKoV-a
	intendantska služba	SSS - prednost ugostiteljska i prehrambena škola	9	Područje nadležnosti HKoV-a
prometna služba	SSS – prednost tehnička škola - prometni smjer	105	Područje nadležnosti HKoV-a	
HRVATSKA RATNA MORNARICA	pomorstvo	SSS - pomorska škola – smjer nautika ili tehnička škola – elektrotehničar/tehničar za radio komunikacije	22	Područje nadležnosti HRM-a
	tehnička služba	SSS - pomorska škola – smjer brodstrojarstvo	6	Područje nadležnosti HRM-a
	tehnička služba	SSS - elektrotehnička škola - smjer elektrotehnika/elektronika	2	Područje nadležnosti HRM-a

Osim navedenih uvjeta kandidati moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

- da su odslužili vojni rok u Republici Hrvatskoj (muškarci),
- da imaju isključivo državljanstvo Republike Hrvatske,
- da imaju srednju stručnu spremu,
- da nisu stariji od 27 godina (prednost imaju kandidati do 22 godine),
- da ispunjavaju ostale uvjete propisane Zakonom o službi u OSRH.

3. Ostali uvjeti i sastavnice oglasa

Prijave na oglas podnose se ispunjavanjem prijavnice i prilaganjem potrebne dokumentacije u uredima za obranu prema mjestu prebivališta kandidata. Na oglas se mogu javiti i kandidati koji se nalaze na odsluženju vojnog roka.

Mjesta službe mogu biti po potrebi službe različita od navedenih u oglasu.

Selekcijsko središte za odabir u djelatnu vojnu službu kandidate za časnike će pozivati na dvodnevne zdravstvene preglede, psihologijska ispitivanja, razgovor s personalnim časnikom, provjeru znanja stranih jezika i motoričke provjere, a kandidati za vojnike/mornare bit će pozivani na zdravstvene preglede i psihologijska ispitivanja.

Uz prijavnice potrebno je priložiti domovnicu, rodni list, uvjerenja o prebivalištu i nekažnjavanju, svjedodžbu/diplomu i ostale dokumente tražene ovim oglasom. Rodni list i uvjerenja o prebivalištu i nekažnjavanju ne smiju biti starija od 6 mjeseci.

Ministarstvo obrane će u postupku odabira isključivati kandidate na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, neispunjavanju uvjeta oglasa, rezultata psihologijskih ispitivanja i zdravstvenih pregleda i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

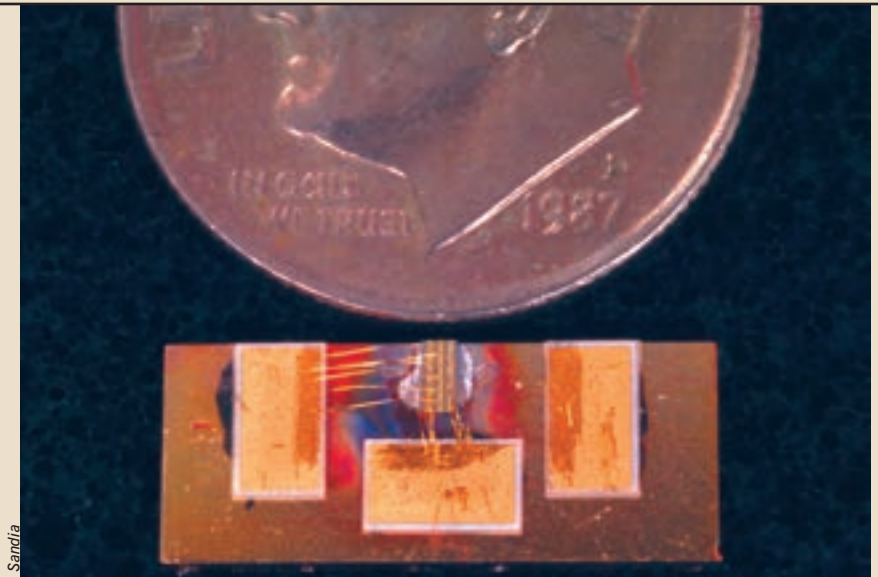
Oglas je otvoren 15 dana od dana objave. U slučaju neodaziva dovoljnog broja kandidata oglas traje do popune.

Minisenzor

ZNANSTVENICI američkog nacionalnog istraživačkog laboratorija Sandia (inače je u sastavu nacionalne Uprave za nuklearnu sigurnost) razvijaju novu generaciju senzorskih uređaja koji mogu otkriti opasne i toksične tvari čak i ako su prikrivene i zamotane u zaštitni omotač.

Novi senzori rade u terahertznom (THz) području elektromagnetskog spektra, između mikrovalova i infracrvenog područja. Istraživači Sandiae su uz novostečena znanja dobro iskoristili i postojeća znanja koja je tijekom godina laboratorij skupio na raznim tehničkim područjima. Rezultat je visokointegrirani minijaturizirani terahertzni transiver koji se može rabiti za brojne zadaće.

Tehnologija je izvorno razvijena za otkrivanje prikriivenih tvari kao što su eksplozivi te oružje za masovno uništavanje. Istraživači vjeruju kako će se tehnologija moći rabiti i za druge zadaće kao što su radari viso-

ke razlučivosti i napredni komunikacijski uređaji. Tehnologija koja bi omogućila izradu operativnih uređaja još nije dostupna pa znanstvenici rade na njezinom ubrzanom razvoju.

Srce terahertzne tehnologije je terahertzni kvantni kaskadni laser, a znanstvenici su upravo tu ostvarili znatan napredak u posljednje tri godine. Ti su laseri izvori THz zračenja izlazne snage oko 100 mW.

Dosad su takvu snagu mogli razviti samo molekularni plinski laseri, mase oko 100 kg. Kvantni kaskadni laser je bitno manji i lakši, pogodan je za ugradnju u prijenosne uređaje i napaja ga baterija napona 9 volti. Cijeli uređaj radi tako da mjeri THz "potpis" raznih tvari, a kako je on jedinstven za svaku tvar detekcija je pojednostavljena.

M. PETROVIĆ

L-159T1

potencijale za obuku i trenazu svog letačkog sastava. Tim programom, u prvoj fazi, obuhvaćeno je osam jednosjednih inačica L-159A od kojih će nakon obavljenih preinaka "proiz-

vesti" četiri dvosjedne inačice.

Prvi primjerak L-159T1 je u cijelosti završen, te je svoj prvi probni let imao početkom ožujka ove godine, da bi potkraj mjeseca počela daljnja letna testiranja u češkom ratnom zrakoplovstvu. U AERO Vodochody tu suradnju s češkim ratnim zrakoplovstvom smatra-

ju iznimno važnom, budući da se nadaju kako bi zbog tog uspjeha mogli zainteresirati i inozemne naručitelje, koji trebaju školske i lake borbene avione nove generacije. Prvi Albatrosi L-159 isporučeni su češkom ratnom zrakoplovstvu tijekom proljeća 2000., te su tijekom svoje operativne službe do danas ostvarili više od 10 000 sati naleta.

I. SKENDEROVIĆ

ČEŠKI proizvođač aviona AERO Vodochody počeo je potkraj ožujka s prvim letnim testiranjima prerađene inačice Albatrosa, L-159T1. Naime riječ je o programu koji je započeo tijekom ljeta prošle godine, u suradnji tvrtke AERO Vodochody i češkog ministarstva obrane, u sklopu kojeg se obavlja preinaka jednosjednih inačica Albatrosa L-159A, školskog i lakog borbenog aviona, u dvosjedne inačice. Program prenamjene Albatrosa pokrenut je na zahtjev češkog ratnog zrakoplovstva, koje time kani povećati svoje

Zaštita za vrat

AMERIČKA kopnena vojska, nakon analiza, odlučila je nabaviti i podijeliti vojnicima na terenu 430 000 novorazvijenih oklopa za vrat. Oklop će se postavljati na kacigu sa stražnje strane i namijenjen je balističkoj zaštiti zadnjeg dijela glave i vrata. Novi će dio zaštitne opreme najprije biti podijeljen vojnicima u Afganistanu i Iraku.

Program razvoja balističke zaštite za vrat (inače nosi naziv Nape Pad) operativno vodi Program Executive Office Soldier. U razvoju je sudjelovao i balistički laboratorij Nacionalnog instituta pravde koji je stavio svoje bogato znanje i specijaliziranu opremu na raspolaganje voj-

sci. Udruženi rad raznih američkih agencija stvorio je novi i inovativni zaštitni dio koji će pomoći vojnicima na terenu.

Novi se zaštitni dio pričvršćuje na postojeći stražnji remenčić standardne kacige i osigurava balističku zaštitu tog dijela glave i vrata, ali osigurava i potporu tako da težina kacige manje opterećuje vojnika. Nape Pad je novi dio modularnog balističkog zaštitnog sustava koji osigurava

zaštitu vojnicima na bojištu. U taj se sustav ubrajaju napredna kaciga, balističke zaštitne naočale, novi zaštitni prsluk, dodaci zaštitnom prsluku za zaštitu ramena i pojačanu zaštitu bokova, zaštita za

uši. Uz taj modularni zaštitni sustav vojnici su opremljeni i novom odrom unaprijeđenih značajki i novom opremom kao što je uređaj za noćno motrenje. Nape Pad je inače osmo unaprijeđenje balističkog zaštitnog sustava u zadnje tri godine.

M. PETROVIĆ

Boeingove gorive ćelije spremne za polijetanje

KAKO bi proizvela novo pogonsko gorivo koje bi bilo ekološki prihvatljivo i našlo svoju primjenu u zrakoplovstvu i tako znatno smanjilo operativne troškove, tvrtka Boeing je tijekom proteklih godina dosta svojih stručnjaka usmjerila na razvoj gorivih ćelija (Fuel Cell). U tom projektu Boeing surađuje s nekoliko europskih tvrtki, a ponajviše s austrijskom tvrtkom Diamond Aircraft iz Bečkog Novog Mjesta. Tako je nakon više godina razvoja Boeing krajem ožujka objavio kako je zrakoplov - tehnološki demonstrator spreman za prvi probni let.

Iako u javnosti nisu izneseni svi detalji letjelice koja bi trebala poslužiti kao tehnološki demonstrator, u zrakoplovnoj javnosti se pretpostavlja kako će to biti prilagođena Diamondova letjelica Da 20 Katana, i to njezina "jedrilicaarska "inačica" HK36 Super Dimona (Katana Xtreme). Zamišljeno je da letjelica ima PEM (Proton Exchange Mem-

brane) hibridni pogon, odnosno da Rotax motor uz gorive ćelije pogone i litijum-jonske baterije, koje će se rabiti pri polijetanju i slijetanju letjelice, dok će se gorive ćelije rabiti za pogon letjelice tijekom krs-tareće faze leta. Gorive ćelije su elektrokemijski uređaj koje pretvaraju vodik izravno u struju bez sagorijevanja, te se za razliku od baterija mogu neograničeno nadopunjavati. Cijeli proces je u potpunosti bez štetnih emisija i buke, postiže

se iznimna ušteda goriva i očuvanje same pogonske skupine, te je s ekološkog stajališta to prihvatljiva tehnologija.

Razvoj gorivih ćelija počeo je tijekom pedesetih godina prošlog stoljeća, a njihova prva praktična primjena bila je tijekom šezdesetih godina prošlog stoljeća, kada je NASA počela s ugradnjom gorivih ćelija na satelite i svemirske letjelice u svrhu proizvodnje električne struje potrebne za njihovo pokretanje. U Boeingu

smatraju kako će se tehnologija gorivih ćelija dovoljno usavršiti tijekom idućih 10 do 15 godina kako bi se mogla rabiti u komercijalnom zrakoplovstvu za pogon većih putničkih aviona. Trenutačno je tehnologija gorivih ćelija prikladna za pogon manjih aviona i motornih jedrilica s ljudskom posadom, te raznih bespilotnih letjelica. Prvi probni let Boeingove letjelice trebao bi biti u Španjolskoj tijekom sljedećih mjeseci.

I. SKENDEROVIĆ

Oklopiti Humvee

TAKTIČKA situacija s kojom se susreću vojnici na modernom bojištu podložna je stalnim promjenama i pojavama novih prijetnji. Na te taktičke promjene koje protivnika čine vrlo opasnim američka kopnena vojska stalno nastoji primjenjivati strategiju povećane zaštite svojih vojnika i, posljedično, smanjivanje njihova stradanja.

Zato se stalno razvijaju novi i bolji oklopi koji se onda naknadno ugrađuju na postojeća vozila. Trenutačno je za najbrojnije američko univerzalno lako vozilo, naravno riječ je o Humveeu, razvijen novi oklop pod nazivom Frag 5. Taj se oklop postavlja na postojeća vozila. Tehničari u bazama američke vojske di-

ljem svijeta provode postavljanje oklopa Frag 5. Proces je pažljivo uvježban, planiran je u šest koraka i provodi se relativno brzo.

Tako se primjerice jedna od zadnjih inačica, Humvee M1115 najprije pripremi za ugradnju tako da se sav postojeći oklop u potpunosti skine s vozila. Nakon toga se na njegovo mjesto postavlja novi oklop Frag 5.

US Army

Proces postavljanja novog oklopa traje oko 40 radnih sati i obavlja se u bazama koje su u kriznim područjima.

M. PETROVIĆ

Interceptor - površinsko plovilo bez posade

KORPORACIJA AAI i tvrtka Marine Robotic Vessel International (MRVI) prikazali su na izložbi IDEX 2007, održanoj u Abu Dhabiju, novi koncept flote malih površinskih plovila bez posade Interceptor, prvenstveno namijenjenih patroliranju velikim lukama.

Predstavljen kao četvrta generacija plovila bez posade, ima karakteristike modularnosti te prilagodljivosti a ujedno mu je i cijena prihvatljiva. Plovilo dugačko 6,5 metara posebno je projektirano za patroli-

ranje i provedbu protupiratskih zadaća, sigurnosti luka te nadzoru naftnih bušotina. Kako kroz Arapski zaljev i Indijski ocean prolazi 60% prometa naftom, upravo zemlje Arapskog zaljeva predstavljaju primarno tržište za nove sustave namijenjene pomorskom nadzoru i detekciji. Programi ispitivanja i pokusne plovidbe počeli su u rujnu 2006. a završna izvješća pokazala su ispunjenje početnih projektiranih vrijednosti.

Korporacija AAI otkrila je kako su

u tijeku pregovori kojima bi se istražila mogućnost dodavanja tegljenog sonara kako bi podvodno plovilo imalo mogućnost podvodnog nadzora. Osim navedenog, dužnosnici kompanije naveli su kako planiraju povećati sposobnosti plovila integracijom male bespilotne letjelice za potrebe ispitivanja koja bi se trebala održati u travnju ove godine. Plovilo bez posade lansirat će bespilotnu letjelicu kako bi proširio područje uspješnog djelovanja radara te djelovao kao komunikacijska veza.

Za potrebe ispitivanja, površinsko plovilo će upotrijebiti Aerosonde (u vlasništvu AAI) platformu, koja ima izdržljivosti do 30 sati bez tereta ili 10-12 sati u slučaju nošenja elektrooptičke ili komunikacijske opreme. Iako plovilo bez posade trenutačno ne nosi nikakvo naoružanje, trenutačne aplikacije svedene su na jednostavne sustave navigacije, fotografiranja i prikupljanja podataka. U korporaciji AAI naglasili su kako postoji čitav niz inačica mogućeg naoružanja ovisno o potrebama naručitelja.

M. PTIĆ GRŽELJ

Thalesov protuzrakoplovni sustav na danskim patrolnim brodovima

TVRTKA Thales Netherland osigurala je ugovor za isporuku mornaričkog protuzrakoplovnog borbenog sustava za tri nova patrolna broda (Patruljeskibe) koji će se izgraditi za potrebe danske kraljevske ratne mornarice. Forma trupa patrolnih brodova temeljit će se na istoj formi kao i dva nova borbena broda za potporu mornaričkim operacijama, HDMS Absalon i HDMS Esbern Snare. Projekt danskih patrolnih brodova istisnine 6000 tona razvijen je kako bi uključio kapacitete namijenjene protuzrakoplovnoj borbi a temelji se na projektilima

tvrtke Raytheon tipa Standard Missile SM-2 Block IIIA.

PZO raketni sustav namijenjen je nadzoru, praćenju, procjeni opasnosti te navođenju projektila koji će biti potpora projektilima SM-2 Block IIIA i RIM-162 Evolved Sea Sparow (ESSM). Ugovor o isporuci sustava je potpisan krajem prošle godine nakon višemjesečnih pregovora, no vrijednost ugovora nije objavljena.

U kolovozu 2006. tvrtka Thales Netherland proglašena je preferiranim dobavljačem protuzrakoplovnog sustava a u izravnoj konkurenciji s tvrtkom BAE Systems Integrated Systems Technologies. U skladu s Thalesovom izjavom, konačna odluka donesena je na temelju iskustava i provjerenih karakteristika te zbog integracije s američkim projektilima. Thales će također dobiti SMART-S radar srednjeg dometa

koji je također ugrađen na brodove HDMS Absalon i HDMS Esbern Snare.

Protuzrakoplovni borbeni sustav izabran za tri nova danska patrolna broda karakterizira APAR I/J-band višenamjenski radar za motrenje, SMART-L D-band radar za pretraživanje te sustav upravljanja paljbom koji se nalazi u operativnoj službi četiriju nizozemskih fregata klase Dan Zeven Provincien i na tri njemačke fregate F124 klase Sachsen. Takva zajednička karakteristika sustava omogućit će blisku kooperaciju triju mornarica u logistici i budućim programima nadogradnji i modernizacije. Upravo to uključuje potencijalni razvoj kako bi se mogli ugraditi taktički balistički projektili.

Samo nekoliko dana kasnije, dodjeljen je ugovor za izvedbenu dokumentaciju i konstrukciju trupa za sva tri patrolna broda brodograđevnoj tvrtki Odense Steel Shipyard (dio tvrtke P Moller- Maersk Group). Radovi na konstrukciji trupa započet će u 2008. dok je isporuka brodova kraljevskoj danskoj ratnoj mornarici predviđena od početka 2011. do sredine 2012.

M. PTIĆ GRŽELJ

MOP

POTKRAJ ožujka Boeing je objavio kako je uspješno okončao prvu razvojnu fazu novog i iznimno ubojitog zrakoplovnog oružja MOP (Massive Ordnance Penetrator), te da je uspješno obavio prva zemaljska testiranja tog oružja na poligonu White Sands. Riječ je o moćnoj penetratorskoj bombi namijenjenoj uništavanju ciljeva ukopanih duboko pod zemljom. Temeljne specifikacije MOP-a su impresivne, ukupne težine je 13607 od čega je eksplozivno punjenje čak 2500 kg, dok je samo tijelo bombe nešto duže od 6 metara.

MOP je razvijen u sklopu DTRA (Defence Threat Reduction Agency)

programa, koji je pokrenut tijekom 2004., i u koji je uloženo 30 milijuna američkih dolara. Prema inicijalnim planovima MOP bi trebali nositi strateški bombarderi B-2 i B-52, i to za napade na ciljeve za koje je tijekom hladnoratovskog razdoblja bila predviđena uporaba nuklearnog naoružanja. Prema predviđanjima Boeinga MOP bi mogao biti rabljen za napade na ciljeve koji su ukopani čak do 60 metara dubine, naravno ovisno o podlozi koju MOP mora probijati, od-

nosno u slučaju jače betonske podloge MOP može penetrirati do 8 m dubine. Daljnja faza testiranja MOP-a predviđa njegovo integriranje na bombarder B-2, te prva letna testiranja.

I. SKENDEROVIĆ

Terorizam i europska sigurnost

Božo VUKASOVIĆ

Mark Wong zamjenik koordinatora za borbu protiv terorizma OESS-a, govorio je pred Komisijom za europsku sigurnost i suradnju o ulozi Organizacije za europsku sigurnost i suradnju u globalnom ratu protiv terorizma i o poduzetim mjerama te organizacije. Tom prilikom Mark Wong je istaknuo kako se Sjedinjene Američke Države godinama bore protiv terorizma, a od sredine osamdesetih godina u toj borbi im se pridružuje sve više zemalja. Prema riječima Wonga u ostvarenju tog cilja, svjetska koalicija protiv terorizma služi se svim raspoloživim sredstvima. Posrijedi je višedimenzionalna kampanja koja se simultano provodi u cijelom svijetu. O ulozi diplomacije u borbi protiv terorizma Wong je između ostalog naglasio kako se predsjednik SAD-a od rujna 2001. sastao s članicima više od 50 zemalja, a državni tajnik Powell s brojnim ministrima vanjskih poslova i drugim duž-

nosnicima članica antiterorističke koalicije. Veleposlanik Frank Taylor, posebni koordinator State Departmenta za borbu protiv terorizma, sastao se s mnogim stranim dužnosnicima u Washingtonu. Osim toga, posjećuje sve kontinente kako bi pridonio stvaranju djelotvorne zajedničke politike za borbu protiv terorizma s globalnim dosegom. Diplomacija i međunarodna suradnja najvažniji su elementi unutarnje sigurnosti svih zemalja. To svakako vrijedi za Sjedinjene Države pa su, stoga, saveznici i partneri sama srž dugoročne strategije za borbu protiv terorizma. Wong je dalje istaknuo da su pokrenuli intenzivne diplomatske i kooperativne akcije u svrhu uspostave koalicija za borbu protiv terorističke prijetnje u cijelom svijetu. Prema njegovu mišljenju, nijedna zemlja, pa čak ni tako moćna kao što su Sjedinjene Države, ne može sama uspjeti u ratu protiv terorizma. Mora postojati najveći mo-

gući stupanj međunarodne suradnje. Stupanj suradnje s koalijskim partnerima u Europi, na Kavkazu i u srednjoj Aziji daleko je veći nego što se prije 11. rujna uopće moglo i zamisliti. OESS sudjeluje u koordinaciji antiterorističkih aktivnosti svojih članica. Europska unija daje svoj velik doprinos tim nastojanjima. Čvrsto i dosljedno podupire Sjedinjene Države u borbi protiv terorizma. Europska unija obećala je da će sve njezine članice do listopada potpisati UN-ovu Konvenciju o suzbijanju financiranja terorista te da će do kraja godine ratificirati Konvenciju. Zamrznuo je gotovo 100 milijuna dolara na računima osoba iz Afganistana. Sad nastoji proširiti doseg svojih uputa o pranju novca i o internom trgovanju kako bi do kraja godine blokirala aktivnosti povezane s terorizmom. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Primjena sustava upravljanja kvalitetom u Časničkoj školi

Organizacija kao Časnička škola mora uspostavljati, dokumentirati, primijeniti i održavati sustav upravljanja kvalitetom i neprekidno poboljšavati njegovu učinkovitost u skladu sa zahtjevima

Branko PLUKAVEC

Organizacija ISO-9000 (International Standard Organization) u cijelosti polazi od filozofije kvalitete kao osnovice organizacijskog razvoja.

TQM (Total Quality Management) uključuje model organizacije koji omogućuje kvalitetno i individualizirano postavljanje ciljeva, razvoj formalnih i neformalnih mreža za dostizanje tih ciljeva.

Model organizacije pedagoške djelatnosti prema TQM konceptu polazi od toga da se uz primjenu sustavnog djelovanja koje uključuje formalne i neformalne ciljeve subjekata razvoja mogu stvarati fleksibilne, prijateljske sredine učenja i poučavanja, da se uz primjenu procesne i finalne evaluacije te akcijskim istraživanjima mogu dostizati ciljevi kvalitete -

ekselentnost obrazovanja, a istodobno i kvaliteta života.

Stručno usavršavanje djelatnika u Časničkoj školi

Kako bi se obrazovni proces u Časničkoj školi ostvarivao u skladu sa suvremenim spoznajama pedagoških, psihologijskih i drugih relevantnih znanosti, te izbjegle moguće pogreške i otklonile uočene slabosti - potrebno je trajno osposobljavanje i stručno usavršavanje svih subjekata obrazovnog procesa u Časničkoj školi.

Obrazovni djelatnici (predavači, nastavnici - stručni suradnici) trebaju raditi na svom osobnom stručnom usavršavanju. Oni,

imajući u vidu potrebe naobrazbe, te potrebe vojne institucije u kojoj ostvaruju svoju djelatnost trebaju izraditi višegodišnji i godišnji plan stručnog usavršavanja, pratiti i protrađivati stručnu literaturu, sudjelovati u različitim oblicima stručnog usavršavanja koje za njih organiziraju nadređene institucije, strukovne udruge, te visokoškolske ustanove.

Nastavnici, predavači trebaju uz to uspostaviti kvalitetnu i intenzivnu suradnju s institucijama i pojedincima koji razvijaju dobru praksu i postižu uzorne rezultate. Također trebaju razviti oblike prenošenja svojih pozitivnih iskustava te aktivno sudjelovati u radu strukovnih udruga svoje profesije. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Modularna korveta SIGMA

Nizozemski brodograđevni koncern Royal Schelde Naval Shipbuilding predstavio je još tijekom 2003. i 2004. svoj prijedlog nove klase SIGMA ratnih brodova baziranih na vlastitom inovativnom pristupu brodske integracije geometrijskih modula. Akronim SIGMA u engleskoj deskripciji označava Ship Integrated Geometrical Modularity Approach

Igor SPICIJARIĆ

Glavni čimbenik koji je nizozemski brodograđevni koncern vodio na putu razvoja SIGMA projekta bio je pokušaj odgovora na današnje ali i zahtjeve svjetskog tržišta u budućim desetljećima u području dizajniranja novih ratnih brodova s posebnim naglaskom na sljedećim aspektima:

- Fleksibilnost u definiranju optimalnih zahtjeva koje postavlja kupac ratnog broda, što podrazumijeva mogućnost implementacija tehničkih rješenja u budućnosti koja mogu zahtijevati modifikaciju ili na-

dogradnju brodske strukture i koja će spriječiti preuranjeno zastarijevanje broda kao borbene platforme.

- Prihvatljivost i izbalansiranost odnosa između zahtijevanih operativnih sposobnosti s jedne strane i kasnijih (naknadnih) nabava i troškova tijekom operativnog vijeka plovne borbene platforme s druge strane.

Upravo zbog ispunjenja tog cilja SIGMA pristup je bitno orijentiran prema sadašnjim i potencijalnim budućim kupcima. Prema tvrdnjama iz nizozemskog brodograđevnog

koncerna SIGMA pristup omogućava potencijalnim kupcima široku selekciju baznih inačica, s velikim brojem opcija ugrađene opreme i naoružanja kojima se nadograđuju sposobnosti plovila bez deriviranja provjerene inicijalne konstrukcije. Osim toga princip geometrijske modularne ugradnje dopušta brodograditelju isticanje konkurentske i prihvatljive cijene, što je uz brzu isporuku dobro za naručitelja. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Laki tenk M551 Sheridan

Sheridan je tek još jedan propali pokušaj da se pomalo čudnim rješenjima napravi najnaprednije borbeno vozilo na svijetu

Tomo JANJČEVIĆ

V eć je početkom pedesetih godina prošlog stoljeća bilo jasno da je vrijeme pregazilo američki laki tenk M24 Chaffee čija je serijska proizvodnja počela u ožujku 1944. Ta je činjenica postala bolno očita u Korejskom ratu gdje su sjevernokorejski i kineski tenkovi T-34 bez problema uništavali Chaffeeje. Jedini američki tenk koji se u tom trenutku uspješno mogao suprotstaviti "tridesetčetvorkama" bio je M26 Pershing. Pershing je imao dovoljno debeli oklop da bi se mogao nositi s 85 mm topom T-34, a i sam je imao učinkovit top od 90 mm. Jak oklop i veliki top neizbježno su donijeli i veliku masu od 42 tone. To je ipak bila prevelika masa za tadašnje desantne čamce, a istodobno su se postrojbe rasporedene u Koreji bunile da je masa Pershinga ponekad prevelika za tamošnje slabe prometnice, posebice mostove. Raz-

voj nasljednika Pershinga započeo je još 1947. pod oznakom T37. Novi je tenk trebao zadržati (relativno) malu masu ali dobiti moćni top kojim bi mogao uništavati sovjetske T-34. Tijekom 1949. projekt je djelomično promijenjen te je dobio oznaku M41, a naknadno i ime Walker Bulldog. Razvoj novog američkog lakog tenka ponešto se odužio jer su ga projektanti u zadnji tren, na osnovu iskustava iz Koreje, morali doraditi. Serijska proizvodnja M41 počela je 1951. a već do 1953. zamijenio je sve M24. U odnosu na M24 M41 je imao veću paljbenu moć i prihvatljivu masu od 23,5 tone. U operativnu je uporabu ušao prekasno da bi se rabio u Korejskom ratu, ali je zato u velikom broju predan vojsci Južnog Vijetnama. Vijetnamski je rat bio najsvjetliji trenutak Bulldogove "karijere". Mala masa omogućili su mu kreta-

nje i po mekanijim terenima, a top od 76 mm imao je dovoljno ubojite moći uništiti sjevernovijetnamske T-54.

Još dok je M41 ulazio u serijsku proizvodnju počela je potraga za njegovim nasljednikom. Novi laki tenk morao je imati moćnije oružje i manju masu (oko 17 tona). Novi je tenk dobio radnu oznaku T92. Razvoj T92 je tekao bez većih poteškoća i vjerojatno bi ušao u operativnu uporabu da se početkom 1957. nije pojavio sovjetski laki tenk PT-76. Revolucionarna novost koju je PT-76 donio bila je mogućnost plovidbe. Američki je Kongres odmah zatražio da istu sposobnost dobije i T92. Kad je postalo jasno da to nije moguće, Kongres je zaustavio financiranje njegovog razvoja. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Suvremeni europski terorizam (VIII)

Crvene brigade

Talijanska teroristička skupina formirana početkom sedamdesetih godina, inspirirana radikalnim marksizmom, čije je stvaranje odraz političke polarizacije talijanskog društva. Izvela je više stotina različitih terorističkih napada, a njezina najpoznatija akcija je otmica i ubojstvo bivšeg talijanskog premijera Alda Mora 1978. godine, dok su posljednjih godina Italiju iznenadila ubojstva visokih državnih dužnosnika Massima D'Antone i Marca Biaggia

Hrvoje BARBERIĆ

■ Otmica Alda Mora u ožujku 1978.

Talijanska teroristička skupina Crvene brigade (Brigatte Rosse) bila je, kao i niz sličnih europskih ekstremno lijevih organizacija stvorenih sedamdesetih godina, utemeljena na doslovnom tumačenju postulata marksizma s elementima ideologije anarhizma. Kao izrazito protukapitalistički orijentirana, ta radikalna ljevičarska organizacija zagovarala je nasilje kao način klasnog ratovanja te terorizam kao metodu borbe. Na meti napada Crvenih brigada uglavnom su bili talijanski političari te poslovni ciljevi, kao i američki vojnici na talijanskom tlu, a organizacija je odgovorna za većinu terorističkih napada izvedenih na tlu Italije tijekom sedamdesetih i osamdesetih godina.

Nastanak Crvenih brigada

Skupinu su u kolovozu 1970. osnovali studenti Sveučilišta u Trentu Renato Curcio, Margherita Cagol i

Alberto Franceschini, no ideološkim „ocem“ Crvenih brigada smatra se profesor padovskog sveučilišta Antonio Neri. Većina članova skupine dolazila je iz radničkih obitelji te je ranije bila aktivna u masovnim studentskim prosvjedima potkraj šezdesetih godina. Kao neposredna inspira-

cija za okupljanje Crvenih brigada poslužio je bombaški napad desničarske terorističke skupine Ordine Nuovo na banku na Piazza Fontana 1969. godine u kojem je ubijeno šesnaest ljudi, a za što je optužena talijanska ljevica. Na određen način stvaranje Crvenih brigada odraz je političke polarizacije poslijeratnog talijanskog društva koju su pratile stalne političke krize te ostvarivanje revolucionarnih ideala koje su iz razdoblja teoretiziranja šezdesetih godina početkom sedamdesetih pokušali i realizirati. Uz Crvene brigade, talijanska revolucionarna ljevica sedamdesetih je godina bila okupljena i u manje utjecajnim skupinama kao što je Armed Proletarian Nuclei.

Akcije Crvenih brigada ispočetka su bile relativno benigne sabotaže u tvornicama, da bi 1972. godine izveli

prvu otmicu. Oteli su tvorničkog predradnika, koji je kasnije ipak pušten na slobodu. No, postupno su aktivnosti Crvenih brigada poprimiti znatno ozbiljniji oblik te su u lipnju 1974. godine izveli atentat na dvojicu pripadnika talijanske neofašističke stranke Socijalni pokret Padove, što su ujedno prva ubojstva te organizacije. U početnoj fazi djelovanja Crvene brigade uglavnom su bile aktivne na sjeveru Italije, i to na području Reggio Emilia te gradovima Milanu i Torinu. Sredinom sedamdesetih proširili su aktivnosti prema središnjim dijelovima zemlje i gradovima Veneciji, Genovi i Rimu, gdje su izveli seriju otmica istaknutih političkih osoba i napada na vladine ciljeve. Skupinu je financirala čehoslovačka tajna služba, a održavali su veze i s PLO-om. Sredinom sedamdesetih organizacija je privremeno zadobila ozbiljan udarac tako što su u rujnu 1974. uhićena dvojica njezinih osni-

■ Tijelo Alda Mora pronađeno u crvenom automobilu

vača Curcio i Franceschini, koji su bili osuđeni na po osamnaest godina zatvora, a pušteni su tek potkraj osamdesetih godina. U još nekoliko protuterorističkih akcija talijanske policije tijekom 1976. godine uhićeno je više članova Crvenih brigada, a jedan je ubijen.

Unatoč uhićenjima, potkraj sedamdesetih godina Crvene brigade bile su na vrhuncu moći, s nekoliko stotina pripadnika. U ožujku 1978. izvedena je najpoznatija teroristička akcija Crvenih brigada - otmica bivšeg talijanskog premijera, demokračanina Alda Mora, koji je u talijanskoj javnosti ostao poznat po poku-

■ *Sudjenje Renatu Curciu 1981. godine*

šajima postizanja pomirenja ljevice i desnice. Skupina terorista preodjevenih u odore talijanskog ratnog zrakoplovstva ubila je pet Morovih tjelohranitelja, dok je Moro držan u zatočeništvu pedeset i šest dana. Otmičari su ga namjeravali zamijeniti za Renata Curcia i ostale zatvorene pripadnike Crvenih brigada, no pošto su njihovi zahtjevi ignorirani, Moro je ubijen. Njegovo mrtvo tijelo ostavljeno je u prtljažniku automobila crvene boje na simboličnoj lokaciji u Via Caetani u Rimu, smještenoj između središta Demokrišćanske stranke i Komunističke partije, čime se željela poslati politička poruka talijanskim političarima. Morovo ubojstvo obilježilo je početak općeg napada talijanskih snaga sigurnosti na skupinu. Istodobno je ubojstvo popularne javne osobe uzdrimalo talijansku javnost te je homogeniziralo u osudi Crvenih brigada, zbog čega je skupina

izgubila potporu dijela društva o kojoj je ovisila.

Gubitak potpore

U veljači 1980. teroristi su na Fakultetu političkih znanosti u Rimu ubili katoličkog intelektualca Vittoria Bacheleta, a 1981. godine oteli su američkog brigadnog generala Jamesa Doziera, koji je iz zatočeništva oslobođen policijskom akcijom. Modus izvođenja atentata Crvenih brigada u većini je slučajeva bio sličan - žrtva bi bila ubijena tijekom jutarnjeg odlaska na posao. Uhićenje nekoliko pripadnika Crvenih brigada dovelo je do vala novih uhićenja članova skupine. U travnju 1984. četvorica lidera Crvenih brigada obratila su se talijanskoj javnosti pismom iz zatvorske ćelije u kojem su proglasili oružanu borbu beskorisnom. U isto vrijeme organizacija se u ideološkom i konceptualnom previranju raskolila na dvije frakcije koje su se pozivale

■ *Oslobađanje američkog generala Doziera 1982. godine, nakon 42 dana zatočeništva*

na tradiciju Crvenih brigada - Nove Crvene brigade / Komunistička borbena partija i Crvene brigade / Unija borbenih komunista. U još jednoj terorističkoj akciji Crvenih brigada 1984. godine ubijen je američki časnik Leamon Hunt, a tijekom druge polovice osamdesetih skupina je izvela nekoliko atentata - na bivšeg gradonačelnika Firence i na gene-

■ *Tijelo profesora Bacheleta ubijenog 1980. godine*

rala talijanske vojske Giorgierija 1987. godine, a godinu kasnije ubijen je senator Roberto Ruffilli.

Crvene brigade namjeravale su izvesti atentat i na bivšeg premijera Bettina Craxija, no krajem osamdesetih su posustali u svojim terorističkim akcijama, paralelno s gubljenjem potpore ljevičarskim idejama u talijanskom društvu te s krizom u kojoj se nalazio komunistički svijet nakon pada Berlinskog zida. Unatoč tome što se smatralo da je skupina devedesetih godina pred gašenjem, Crvene brigade su se vratile u rujnu 1993. oružanim napadom na zračnu bazu NATO saveza u Avianu, u kojem nije bilo žrtava. Posljednje izvedene akcije Crvenih brigada su ubojstvo savjetnika pre-

mijera D' Aleme, Massima D' Antone, izvedeno 1999., te pokušaj ubojstva milanskog gradskog vijećnika u siječnju 2000., a skupina je preuzela odgovornost i za atentat na savjetnika premijera Berlusconi, Marca Biagija, u ožujku 2002.

U uspješnoj akciji talijanske policije iz-

vedenoj u listopadu 2003. uhićeno je nekoliko pripadnika organizacije, koji su osuđeni na dugogodišnje zatvorske kazne, pa se smatra da je danas skupina svedena na nekolicinu pasivnih članova, čime je de facto neutralizirana. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Zöe Heller: Bilješke o jednom skandalu, Znanje, Zagreb, 2004.

Učiteljica lončarstva Sheba upušta se u strastvenu vezu s jednim od svojih učenika, izazvši tako pravu oluju u svom privatnom i poslovnom životu, a njezina starija kolegica Barbara opsjednuta je njome kao što je ona tim svojim učenikom... Tako bi se ukratko mogao prepričati sadržaj ovog romana prema kojemu je snimljen istoimeni film (vidi Filmoteku). Ovaj je strastveni triler upravo za vrijeme oskarske groznice dosegnuo nakladu kakva se u vrijeme izdavanja knjige mogla samo priželjkivati, a tome je pridonijela i nova naslovnica knjige - fotografija iz filma otisnuta na koricama s likovima glavnih glumica.

Roman sadrži sedamnaest poglavlja pisanih u obliku fingiranog dnevnika kojega je vodila stara profesorica Barbara, a počinje njezinim najnovijim dnevničkim zapisom (Uvodna riječ) kojim se čitatelja uvodi u uzbudljivu priču. "Ovo nije priča o meni. Ali budući da je mene zapao zadatak da je ispričam, i budući da ja igram malu ulogu u događajima koje ću opisati, jedino što je ispravno jest da vam ponudim kratki prikaz o sebi i svojem odnosu s glavnom junakinjom", riječi su Barbare Covett, umirovljene profesorice povijesti, koja je opisala događaje vezane uz skandal koji je izazvala njezina mlađa kolegica, četrdesetogodišnja Batsheba Hart, optužena zbog nećudorednog odnosa s maloljetnikom nakon što je otkriveno da je bila u seksualnoj vezi sa svojim 15-ogodišnjim učenikom - tim je kratkim uvodom otisnutim na koricama knjige autorica nastojala zaintrigirati čitatelja za ovaj doista zanimljiv roman. Zöe Heller rođena je u Londonu, a živi u New Yorku. Pisala je za mnoge novine i časopise, a trenutačno je kolumnistica Daily Telegrapha. Dobitnica je britanske novinarske nagrade Kolumnist godine za 2002. godinu. Prvi roman "Sve što znaš" objavila je 1999., a drugi "Bilješke o jednom skandalu" 2003., koji je ujedno iste godine bio nominiran za Bookerovu nagradu. Zanimljivo je da je knjiga u nas objavljena samo godinu dana kasnije, u sklopu Biblioteke itd, uredila ju je Ana Lederer, a prevela Mirna Čubranić.

Mirela Menges

„Bez mene ne možete učiniti ništa“

Ja i moja ljubav prema nogometu! Nikako da se toga oslobodim. Kad bolje razmislim, zašto i bih. Može biti zdravo i korisno. Doživio sam mnogo puta da kao pripadnik svećeničke malonogometne reprezentacije pobijedimo neke ekipe. Obično nakon utakmice naši protivnici, uz čestitke za pobjedu, kažu: „Lako je vama. Vas je jedan više. I Onaj gore igra za vas“.

Nisam do sada uopće razmišljao o tome, ali ovo današnje Evanđelje daje mi povoda za takvo razmišljanje. Petar i apostoli idu ribariti, ali ulov nikakav. Iako ih je mnogo, cijela momčad, rezultat nikakav. Ali, kad se pojavio Isus i rekao da ponovno bace mrežu, uloviše mnoštvo riba. Doista, bez Njega ne možemo učiniti ništa.

Dragi prijatelji, svi mi manje-više radimo; svi imamo svoje obveze i zadaće; svi se trudimo napraviti najbolje ono što je potrebno i što se od nas traži. Ipak, ponekad, uz sva naša nastojanja ne ide. Rezultati loši. Dajmo si zadatak raditi s Njim. Dobro je kad je on tu. S Njim uvijek imamo „igrača“ više, a bez Njega ne možemo učiniti ništa.

Žarko RELOTA

INFOKUTAK

Izložba kompjutorskih grafika u MORH-u

U Galeriji MORH-a "Zvonimir", Bauerova 33, otvorena je izložba kompjutorskih grafika akademske slikarice iz Zagreba **Leile Michieli Vojvoda**, profesorice na Akademiji likovnih umjetnosti. Izložba pod nazivom *Susret subjektivnog i objektivnog* organizirana je uz pomoć Ministarstva kulture, a može se razgledati do 30. travnja, radnim danom od 11 do 18 i subotom od 10 do 12 sati. **Ulaz je slobodan.**

Mirela DASOVIĆ

FILMOTEKA

Bilješke o jednom skandalu (kino)

- britanska drama (92 min.)
- distributer: Continental film
- redatelj: Richard Eyre
- gl. glumci: Kate Blanchet (Sheba Hart), Judy Dench (Barbara Covett), Bill Nighy (Richard Hart)

Književni predloži odavno u svijetu filma izazivaju veliko zanimanje. Zato ne čudi da je istoimeni roman, bestseller Zöe Heller (objavljen relativno nedavno i kod nas), svega tri godine nakon izdavanja poslužio kao filmski predložak. Priča o srednjoškolskoj učiteljici Shebi (Kate Blanchette) koja ima vezu sa svojim učenikom, a ujedno joj u život pod svaku cijenu ulazi njezina kolegica Barbara (Judy Dench), imala je sve elemente tipične melodrame. Naime, slični su se događaji medijski iznimno često pratili proteklih godina. No, film *Bilješke o jednom skandalu* ne samo da je uspješno izbjegao svu tipizaciju koju nudi žanr, već nam je ponudio nešto što sve rjeđe srećemo u suvremenom filmu - maestralno uigrane glumačke izvedbe. Intenzitet emocije, količina nepogrešive tehnike i jednostavna glumačka ljepota rese ovaj film iznad svega ostalog. Redatelj Richard Eyre kao da se svojski potrudio da njegov rukopis ostane nevidljiv - redateljskim ekstravagancijama ne odvlačiti pozornost s glumica. Zbog toga nije iznenađenje da su obje glavne glumice bile nominirane za Oscare baš za ovaj film. *Bilješke o jednom skandalu* treba gledati zbog njih dvije koje tako divno prikazuju ono što nazivamo izvrsnošću profesije. A toga je u današnjem svijetu filma svakim danom sve manje.

Leon RIZMAUL

20. travnja 1792.

Počeli koalicijski ratovi protiv Francuske

U francuskoj građanskoj revoluciji uzdrmani su temelji dotadašnjeg društvenog uređenja. Zbog svega toga ostale monarhističke države **Europe** odlučile su vojno intervenirati. Prvi koalicijski rat protiv **Francuske** pokrenut je 20.

travnja **1792.** Bila je to prva u nizu od sedam protufrancuskih koalicija koje će ratovati s Francuskom sljedeće 23 godine. Kao odgovor Francuska je proglasila prvu u svijetu poznatu opću mobilizaciju, što je omogućilo stvaranje velike vojne sile. U borbama protiv koalicije izrastao je jedan od najvećih vojskovođa svih vremena - **Napoleon Bonaparte**. On je spriječio državni udar, istjerao austrijsku vojsku iz sjeverne **Italije**, krenuo na **Egipat**, a zatim državnim udarom svrgnuo **Direktorij** i uveo **Konzulat**. U Europi ipak nije došlo do trajnoga mira. Revolucionarni ratovi vođeni su zbog obrane i širenja stečevina Revolucije. Kasniji Napoleonov uspon do carske titule preusmjerio je revolucionarne ciljeve na teritorijalno širenje i jačanje utjecaja Francuske u Europi. To je uzrokovalo reakciju europskih sila koje su na kraju uspjele srušiti Napoleona i vratiti **Burbone** na prijestolje. Ipak, unatoč svemu stečevine Revolucije više se nisu mogle ukinuti.

25. travnja 1915.

Savezničko iskrcavanje u Turskoj

Na početku **Prvoga svjetskog rata** sve su zaraćene sile očekivale pobjedu do Božića. No uskoro su zaglibile u blatu rovovskih okršaja. Vidjevši da se stanje u **Francuskoj** ne mijenja, britanski prvi lord Admiraliteta **Winston Churchill** smislio je rizičnu akciju koja je trebala promijeniti tijek rata. Želio je iskrcavanjem osvojiti **Dardanele** i krenuti na **Carigrad**, čime bi Tursku izbacio iz borbe i time omogućio putove opskrbe ugroženoj saveznicu **Rusiji**. Uz potporu moćne flote savezničke snage sastavljene od britanskih, francuskih, australskih i novozelandskih vojnika iskrcale su se 25. travnja **1915.** Turska vojska pod zapovjedništvom odlučnog njemačkog generala **von Sandersa** uzvratila je brzim protunapadom i prikovala saveznike na krševitoj obali. U rovovskom ratu nalik onom na zapadnoj bojišnici uzaludni juriši i bolesti uzrokovali su velike gubitke na obje strane. U teškoj bitki na **Galipolju** uspješno je jedino izvedena evakuacija **Antantinih** snaga. Zbog neuspjeha dardanelske operacije, njezin začetnik Churchill podnio je ostavku te se uputio na francusko bojište kao običan časnik...

Leon RIZMAUL

WEB INFO

<http://www.special-forces.co.uk>

Trgovina vojnom opremom jedan je od najunosnijih poslova današnjice, a bila je i u prošlosti, no, pritom se ne treba koncentrirati tek na naoružanje i odoru. Vojna oprema

sastoji se i od niza detalja, od satova do noževa, pa i otvarača konzervi, a stranica www.special-forces.co.uk bavi se upravo **satovima za pripadnike specijalnih postrojbi**. Naravno, to ne znači da takve satove ne mogu nositi ili ne nose i pripadnici *običnih* vojnih ili policijskih postrojbi, no zanimljivo je pročitati objašnjenja zašto je određeni sat dobar za specijalce i kolika mu je cijena. Vlasnik stranice itekako se potrudio predstaviti satove, pa ako kliknete na nekog od proizvođača možete novim klikom na proizvod saznati dodatne detalje, povijest i pogodnosti kupovine. S obzirom na to da je vlasnik sitea Englez i da se site nalazi na co.uk domeni posve je logično i da su cijene izražene u funtama. No, snalaženje u cijenama posjetiteljima će olakšati preračunavanje u američke dolare ili nama prihvatljiviji euro.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. U svom zubalu zečevi nemaju:

- A kutnjake
- B očnjake
- C sjekutiće

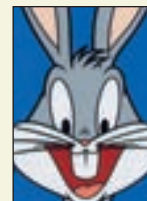

2. Među podvrstama sisavaca, zečevi spadaju u:

- A prasisavce
- B više sisavce
- C tobolčare

3. U hrvatskom prijevodu, popularni junak crtića Bugs Bunny je:

- A Duško Dugouško
- B Zeko Potočić
- C Zekoslav Mrkva

4. U romanu *Alica u zemlji čudesa*, osim ožujskog zeca pojavljuje se i:

- A crni zec
- B bijeli zec
- C vratar zec

5. Uz zečeve, najpoznatije životinje koje vezujemo uz Uskrs su:

- A kokoši
- B pijetlovi
- C pilići

Pisane: 1b, 2b, 3b, 4b, 5b

www.hrvatski-vojniki.hr